OUR LIFE

НАШЕ ЖИТТЯ

IN THIS ISSUE:

M. S.: The Year 1933
Tenth Convention of UNWLA
Із перспективи двадцяти літ
Використаймо зїзд!
М. ПАСТЕРНАКОВА: Діти на роздоріжжі
К. АНТОНОВИЧ: Українська дівчина

Червень Ч. 6 June

1953

www.unwla.org

НАШЕ ЖИТТЯ

РІК X. ЧЕРВЕНЬ, 1953 Ч. 6

Видає Союз Українок Америки
раз в місяць

Редагує редакційна колегія

Листування й передплату висилати на адресу

909 N. Franklin St. Philadelphia 23, Pa.

НЕЗНАЧНА ПІДВИШКА ПЕРЕДПЛАТИ У 1953 Р.

Передплата у Злучених Державах Америки для членок Союзу Українок Америки залишається в 1953 р. 2.50 дол.

Річна передплата для нечленок .... 3 дол.
Передплата в Канаді ..... 3 дол.
Річна передплата в Англії
й Австралії ..... 1 ф. ст.
Річна передплата у Франції ..... 900 фр.

Гроші слати на чекове конто:

Mr. M. Kolankiwskyj,
186 Bd. St. Germain, Paris 6. c.c. 876771

OUR LIFE

VOL. X. JUNE, 1953 No. 6

Edited by Editorial Board

Monthly publication of the Ukrainian National Women's League of America, Inc.

909 N. Franklin St. Philadelphia 23, Pa.

Subscription in the United States for members $2.50 per year; non-members $3.00 per year, half year $1.75. Subscription in Canada $3.00 per year, half year $1..75. Subscription in England and Australia 1 pound sterling, per year. Subscription in France 800 francs, per year.

Entered as second class matter July 8, 1944, at the Post Office at Philadelphia, Penna., under the Act of March 3, 1879.

ПРЕДСТАВНИЦТВА "НАШОГО ЖИТТЯ"

КАНАДА:	АНГЛІЯ:	ФРАНЦІЯ:	АВСТРАЛІЯ:
Mrs. Lewka Romanyk	**Mrs. I. Witoshynsky**	**Mme. O. Kolankiwskyj**	**Mrs. I. Pelensky**
263 Russell Hill Rd.	**30, Keighley Rd.**	**32 rue Feutrier**	**136 Forest Rd.**
Toronto, Ont.	**Bradford, Yors.**	**Paris 18**	**Arncliffe, N.S.W.**
Canada	**England**	**France**	**Australia**

ЗМІСТ

Із перспективи двадцяти літ 1
Використаймо зїзд! 2
М. Пастернакова: Діти на роздоріжжі 3
К. Антонович: Українська дівчина 5
С. Парфанович: З лябораторії життя 6
Б. Г. В.: Про один показ моди 8
Л. Б.: У розбудові промислу 9
Л. Борисевич: На лекції 10
Із листів до редакції 10
Оса: Ідемо на конвенцію! 11
Зірка: Укладаємо меблі 13
др. Р. Сочинський: Відживлення немовлят .14
Українська вишивка: Вишивана блюзка ..15
Н. Костецька: Городина 17
Р. Завадович: Тканина царівен 18
Н. Бачинська: Про курочку Касю 19
О. Лятуринська: Непрошений свідок 19
П. Мадер: Як Киця-Миця світами літала ..20
M. S.: The Year 1933 21
10th Convention of the Ukrainian National Women's League 22
М. Теральді: Як постав Світовий Союз Матерей 23
О. Залізняк: Наші зовнішні звязки 24
К. Гардецька: Десята конвенція СУА 25
Програма конвенції 26
Програма академії-концерту 27
При громадській роботі 27
І. Чорнобривець: Страшна весна 31

Обгортку „Нашого Життя" виконав мистець Святослав Гординський

Видання Союзу Українок Америки - перевидано в електронному форматі в 2012 році. Архів СУА - Нью Йорк, Н.Й. США.

НАШЕ ЖИТТЯ

РІК X. ЧЕРВЕНЬ, 1953 Ч. 6

Із перспективи двадцяти літ

У 1932 році врожай був непоганий. З тихою радістю поглядали селяни на свої лани. Буде віддати продподаток та й дітям вистачить до нового хліба. Так не сталось. В серпні довели до двору норми здачі хліба, городини й інших сільсько-господарських продуктів. Більша частина селян виконали ці норми. У жовтні районові працівники оголосили додаткові норми здачі, розміром 50 відсотків основної норми. Заможніші здали додаткові норми, бідніші вже не мали що здавати й почали ховати свої невеличкі припаси. На початку січня 1933-го року оголошено ще один, третій плян здачі сільсько-господарських продуктів. За час здач організовані бригади з комсомольців та активістів, в супроводі НКВДистів, ходили від двору до двору, перевертали все в коморах, у скринях, в льохах, на горищі, зривали підлоги, вистукували молотками печі, стіни, долівку в хаті і пробували залізними щуками чи не приховано де хліба в хаті чи в садку під землею. Подекуди знаходили. Забирали все, що тільки можна було їсти — навіть стару макуху, яку колись уживали для корів. Знаходили не багато. Забирали знайдений глечик з прихованими 2-3 кілограмами гречаних круп або літрову пляшку з пшоном. А людей карали, викидали з хат, заганяли в тюрми або засилали в Сибір чи Колиму. А голод шалів в Україні і вимагав все нових та нових жертв.

Відсоток померлих від голоду був особливо великий серед фізично міцних чоловіків середнього віку та серед дітей, так що в роках 1941 і пізніших не було майже перших і нижчих кляс народніх шкіл в Україні. Жінки виявилися більш витривалими. Чи це не була ця незломна воля матері, що давала їй силу витримувати, щоб не залишати своїх діток на поталу? Чи не більшим геройством було тоді хотіти жити, ніж вмерти? Напевно тяжко було рішитися жити, але українська мати-страдниця стає тоді героїнею, вона бореться за життя цілої своєї родини, вона обкриваючи лахміттям своїх дітей тулить їх до себе у викопаних нею землянках, кидається де може, щоб роздобути трішки пшона чи чогось іншого їстивного, вона викопує корінці або гнилу картоплю чи буряки з минулого року, збирає слимаки чи жаби, вона навіть, як став хліб дозрівати не вагається зрізати трохи колосків, щоб ними погодувати своїх голодних діток, а за жменьку колосків з колгоспного поля йде на 8-10 років тяжких робіт на заслання. Жодна така мати не вернулася звідтіля! На очах матері часто умирають її чоловік, її батьки, її діти одне за одним, але вона не заломлюється, вона хоче жити, доки хоч одне з її дітей живе, вона хоче жити — але не завжди вистачає в неї фізичних сил і вона вмирає в жахливих фізичних, а ще більших душевних муках. Доведена до крайної межі відчаю, мати приносить до міста своє немовля, а то й старшеньких дітей, щоб підкинути десь до притулку, лікарні а то й просто до добрих людей, щоб урятувати їх від голодної смерти. Поклавши своє дитя десь під дверми, такі матері іноді годинами простоювали за рогом, боючись за долю дитини, чекаючи поки таку дитину „знайдуть" В 1934 і пізніших роках було багато матерів, що блукали по різних установах Києва, допитуючись, куди дівали дітей підкинутих в 1933-ому році.

Голод в Україні не був одинокою трагедією та одиноким нещастям, що впали на український нарід у висліді програних своїх визвольних змагань та у висліді окупації нашої землі ворожою силою. Розгром усього національного й державно свідомого українського провідного активу, ліквідація та масакра політичних середовищ, ліквідація та розгром української культури, як найбільш небезпечної зброї проти імперіялістичних плянів большевицької Москви, масовий вивіз на Сибір, та в степи Казахстану, ліквідація свідомого та заможного селянства як кляси та зведення його до ролі пролетаря й робітника на своїй власній землі, систематичне й плянове ожебрачування широких народніх мас, духовий, політичний та особистий терор — це все здобутки соціялістичної революції, які мусів оплачувати своєю кровю, трудом і життям український народ.

Але голод був подією, що позначила свій вплив на формування долі цілої одної генерації та формування цілого одного жахливого історичного періоду, вже наших часів. Голод і терор були тими моментами, які здавалося остаточно зломили волю й відпорність народу.

Але так тільки здавалося! Хоч внаслідок голоду померло в Україні 8,000.000 людей, хоч цей голод завдав усьому українському населенню жахливі фізичні й моральні муки, то ці страждання не були даремні! Так як кожна акція викликає реакцію, так як пролита кров за свободу родить все нових та нових борців за волю, так страхіття голоду й страждання цілого населення стрясли душі української молоді, яка вирвана з високоморального оточен-

(Продовження на стор. 9)

Вітайте Делеґатки й Гості Десятої Конвенції Союзу Українок Америки в Дітройті

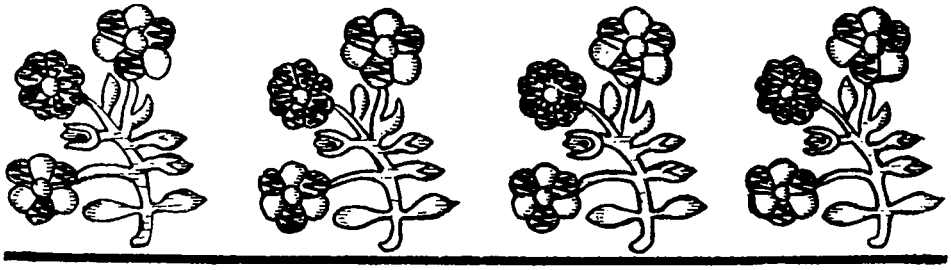

На актуальні теми

ВИКОРИСТАЙМО ЗЇЗД!

Саме в тому дні, коли читатимемо ці рядки, збиратимуться в дорогу наші делегатки. А думки всього зорганізованого жіноцтва кружлятимуть коло конвенційної залі в Дітройті, де залунають незабаром привіти й промови.

Велика, єдина нагода! Не лише для Головної Управи, що складатиме звіт, не лише для конвенційного комітету, що вперше гостить у себе такий збір. Але для кожної делегатки, що їде зблизька чи здалека. Бо зїзд цей може стати для неї скарбницею досвіду і вражень.

І справді. Вже сама зустріч із давно невиданими громадськими діячками, з якими ми колись починали роботу, схвилює нас. Щире привітання, кілька мимолетних речень і знов нова зустріч, бо на довгі розмови немає часу. Та все ж цих кілька слів у перерві, при обіді й по дорозі на нічліг дає нам почуття: ми не самітні в роботі! Он та на стійці, он та продовжує діло, а он виринають нові, молодші сили!

Та головне — це наради. Ось звіти Відділів, хіба вони не цікаві? Кожен приносить щось іншого. Може б так занотувати те, що важне для нас? А потім розпитати в даної делегатки, як удалося їм те чи інше започаткувати? От, наприклад, в Амстердамі є при Відділі дитяча бібліотека. Або Відділ у Рочестері, Н. Й., вивів цікавий вечір казок для дітвори. А Окр. Рада в Филаделфії дала показ Різдвяних звичаїв в Інтернаціональному Інституті. А Відділ у Шикаґо навязав взаємини з жінками поневолених народів. Ми вже прочитали про те свого часу в „Н. Ж.". Та тепер є нагода розпитати, звідкіля взято засоби та як переведено цей задум.

А вже програмовий реферат — увага! Він говорить про завдання української жінки на еміграції. Чи не знайдемо тут щось для себе? Слідкуємо в думці за тезами. Так, ми вже дещо з того рушили у своїй місцевості. Ми причинились до Школи Українознавства, ми дали ряд цікавих імпрез, ми співпрацюємо з Інтернаціональним Інститутом. Але чи вичерпали всі можливості? А чи подумали про суспільну опіку, якої так потребує наш загал?

А може ми й приїхали з якоюсь наболілою справою, що хвилювала нас у нашій місцевості? Тоді саме треба дуже уважно слідкувати за ходом нарад, щоб знайти площину, в якій маємо це питання піднести в дискусії. Звіти Відділів та програмовий реферат може дати нам потрібну підставу. Як повести боротьбу за душу нашої дитини? Як наладнати взаємини з Філією УКК та іншими громадськими установами? Як розподіляти гроші зібрані з імпрез?

А коли ми пройшли всі етапи нарад добре й уважно, тоді вже легко нам устійнити напрямні Гол. Управи. Ми побачили ясно кудою повинно йти зорганізоване жіноцтво. І ми видвигаємо резолюції, що засвідчують нашу громадську поставу у змагу за волю України.

Видання Союзу Українок Америки - перевидано в електронному форматі в 2012 році. Архів СУА - Ню Йорк, Н.Й. США.

Марія Пастернакова

Діти на роздоріжжі

III.*)

Відношення батьків до чужомовної школи в якій навчаються їх діти, зовсім інакше, як було у Рідному Краю. У більшості наші діти вдоволені новою школою, роблять гарні поступи, іноді вивчають панівну мову навіть краще як місцеві діти. Вони люблять школу, своїх вчителів і колег. Їм подобається шкільний комфорт, прекрасно вивінувані кімнати для гор і розваг, їм імпонують басейни до пливання, спортові грища, бібліотеки, культурні фільми тощо. І саме у тих усіх просто безконкуренційних привабах криється підступна сила, яка зразу непомітно, а далі щораз виразніше тягне наших дітей у чужий світ. Що ж ми можемо тут протиставити? Чи наші житлові приміщення, звичайно у найбіднішій частині міста, церковні галі, що є водночас місцем сходин для дорослих і дітей, місцем розваги і святкувань національних роковин, з усім своїм примітивним устаткуванням можуть дорівнювати, а то й побивати все те, що дитина бачить у чужій школі?

Українські батьки, в тому передусім матері, вписуючи дитину до чужомовної школи, повинні враз із нею увійти в тісний звязок із тією школою. Їм необхідно пізнати засоби, яких уживає школа в навчанні й вихованні їхніх дітей. Передумовою цієї співпраці із школою є очевидно вивчення панівної мови настільки, щоб можна порозумівати ся з учителями, та щоб незнання тієї мови не обнижувало авторитету батьків в очах їх рідних дітей. Це чинник у вихованні дітей молодшого шкільного віку дуже важливий, бо вони вийшли вже з того періоду дитинства, коли дорослі, в тому перш за все їхні батьки, являються їм всемогучими, досконалими. По сьомому році життя діти починають ставитись до дорослих критично, залюбки підглядають їх хиби й недостачі та роблять власні, іноді гострі, завваження.

Батьки повинні теж пізнати приятелів своїх дітей і, запрошуючи їх до себе на родинні дитячі святкування, не повинні обмежуватися тільки до приготування гостини, але й розмовляти з чужими дітьми панівною в краю мовою, находячи при цьому все нагоду говорити з ними на цікаві і їм доступні українські теми. Знання панівної мови дуже підносить вартість батьків у рідних і чужих дітей. На жаль, є багато таких батьків, що ніколи не були на сходинах з учителями, на дитячих виставах чи інших імпрезах у школі, передусім тому, що власне не знають панівної в школі мови. А скільки вони, матері, могли б допомогти своїй дитині, яка, головно в нижчих клясах, через незнання мови входить часто, не зі своєї вини, в різні прикрі конфлікти. Вони можуть заважити в її відношенні до школи, а то й у дальшому навчанні взагалі. Не хочеться вірити, щоб українській матері було цілком байдуже, коли на шкільному прийнятті чи забаві її дитина з жалем бачить, як другі діти підходять щасливі до своїх матерей, а її почувається самітна. А що, як мати не-українка, бачучи це, підійде до такої дитини, погладить по голівці, пожаліє, почастує солодким, може й до дому відвезе і на наступну неділю запросить до своїх дітей на „парти"? У більшості таких випадків рідна мама скаже: „От, люблять мою дитину й тому запрошують!" Вона й не подумає про те, що, можливо, за тим першим дитячим кроком з дому вже підуть дальші й дальші, аж до повільного відчуження від дому і від всього, що рідне.

Дещо більшою увагою гро-

49 Відділ СУА в Рочестер, Н. Й. влаштував вечір казок. Світлина з казки „Лисичка-сестричка і Вовк-»панібрат«". У ролях лисички і вовка — Слава Вітковицька і Любомир Зобнів

*) Гл. статті у чч. 1 і 4 „Н. Ж."

мадянства, як дитячі садки, втішаються на чужині українські школи, світлиці, пласт та курси українознавства. Це передусім тому, що вже самі батьки посилають туди своїх дітей з повною свідомістю того, щоб їх діти навчилися української грамоти і здобули знання про Україну. Це вже не справа „переховку", а бажання зберегти дітей своїх для українського народу. Але й тут слід присвятити більше уваги приміщенню школи, посібникам, новішим методам, плянуванню, послідовності, щоб дитина, вражена контрастами, не ставила української школи і навчання в ній як щось підрядне, щоб не зродилося в ній почуття, що вона робить ласку батькам і вчителям, як ходить до Рідної Школи.

Чи не впровадити б у програму навчання в українських школах і курсах українознавства теж дещо з українського **народнього мистецтва**? Всім відомо, що молодь українського походження, народжена тут за океаном, іноді й не знає рідної мови, або рідко її вживає, а все ж любить і вивчає українські народні танці, радо бере участь в українському хорі, дівчата самі вишивають сорочки до народного вбрання, виступають прилюдно як українці, бо безперечно вони свідомі краси українського народного мистецтва. Майстерність української писанки викликає подив у своїх і в чужинців. Чому б не запросити перед Великоднем до української школи жінку, яка навчила б наших дітей цього особливого роду українського народного мистецтва? Стилева вишивка, народня пісня і танець, ведені знавцями цього діла, могли б внести більше кольору, свіжого рідного подиху й корисного відпруження у вечірнє навчання курсів українознавства. І це не тільки для попису, а для живого звязку з народнім джерелом.

Імпрези і розвага для українських дітей теж не сповняють свого дуже важливого виховного завдання. Організатори звичайно не доцінюють тонкої дитячої вражливости на естетику й культурну сторінку таких імпрез. Часто вгощують їх примітивним, іноді цілком нестравним для дітей духовим кормом. Для українських дітей на чужині нема цілком, або є дуже мало відповідних театральних і фільмових вистав. Звичайно батьки забирають їх із собою на вечірні вистави для дорослих до церковних заль або будинків різних організацій. У висліді діти пізнають українську театральну культуру по таких виставах, як „Сватання на Гончарівці", „Сорочинський ярмарок", „Майська ніч", „Чорноморці" і т. п., де проблематика плитка, або її зовсім нема, зате часто, майже обовязково, зявляється на столі ковбаса і чарка. Діти виставою мало зацікавлені, метушаться по залі і пють теж... „кока-кола". А водночас у державній школі батьківські комітети, клюби приятелів дитини, влаштовують для шкільної дітвори вистави в модерних приміщеннях, з прекрасними сценічними декораціями, з участю відомих артистів. Часто в такі імпрези включають наший дітей, що своїми мистецькими здібностями нераз вибиваються на перші місця в чужій школі.

Театри для дітей і молоді є здавна знані в усіх країнах Европи. Також тут, за океаном, у всіх майже середніх школах (гайскул) і університетах молодь творить драматичні гуртки, в тому теж і такі, що виключно грають для дітей. Чи не могли б і наші старші учні і студенти створити під проводом фахівця „Театр юного глядача"? Коли нема готових дитячих пєс, можна з успіхом ставити інсценізації і сценічні перерібки казок та оповідань, використовуючи до цього не тільки український матеріял, але й твори світової дитячої літератури. Це мало б теж виховне значення, бо творило б кладку, що виводила б із тісного кругу у широкий світ фантазії, якого так прагне дитячий ум.

Найти б можна багато других причин, чому наші, навіть недавно прибулі діти так радо і скоро переймають чуже. Тут подано найбільш відомі й яскраві факти для зазначення очевидного контрасту між нашим і чужим. Без сумніву, в наших зусиллях запобігти злому є тут і там ясні сторінки, та все ж мусимо мати широко розкриті очі й загострену увагу на всі ті явища, яких наростаюча сила, скорше чи пізніше нагне, а то й цілком підкорить собі наші діти й молодь на чужині. Небезпека втратити молоде українське покоління на багато буде менша, коли передусім українська родина стане в центрі усієї виховної праці над дітьми й молоддю на чужині і коли кожний вияв її життя — у святкові дні чи в будні — буде сповнений глибокою моральною силою та українським духом. Звичайно, це не легке завдання, бо українська мати на еміграції, по народньому кажучи, несе на собі три вугли хати і в багатьох випадках змушують її до того тверді життєві умовини. Але відомо теж, що багато матерей — таких є більше — добровільно притушило домашнє вогнище, пішло з хати на заробітки для побільшення матеріяльних користей, покидаючи свої діти на випадкові, ніким не контрольовані впливи чужого оточення. І відомі теж випадки, що ті ж самі матері, по році або двох заробітної праці, вернулись назад до родини, щоб рятувати те, що занедбали, те, що дасться ще врятувати.

КОМІТЕТ ВІДЗНАЧЕННЯ РОКОВИН ГОЛОДУ

На запрошення, що його розіслав Комітет, відгукнулись уже численні жінки-придніпрянки, що пережили час великого голоду й зберігають у памяті жахливі картини з того часу. Наспіли описи, спомини, а то й літературні нариси, з яких перший уже йде в цьому числі п. н. „Страшна весна".

Почалась уже праця над зібраним матеріялом. У першу чергу послужить він для коротких оглядів цієї катастрофи для чужомовної преси.

Видання Союзу Українок Америки - перевидано в електронному форматі в 2012 році. Архів СУА - Ню Йорк, Н.Й. США.

Катерина Антонович

Українська дівчина

(До статті Миколи Бутовича в ч. 3 "Нашого Життя", 1953)

Прекрасний проєкт костюму "Ягілки" до балету "Дід-Ладо" М. Бутовича повний життя, вогню і руху. Але, встає питання, поскільки він можливий для виконання театральним костюмером, і як потім він буде виглядати? Думаю, як вкінці завважує і сам автор, що "ся не дасть" зробити, і це дуже сумно, бо на рисунку він чудовий!

Але з статтею багато в дечому не можна погодитись!

Перше і головне з думкою автора що є "монументальне". Монументальне зовсім не є "балван" без форми: "ноги як колоди, сорочка до кісток, кірсетка плескатими складами, стрічки як дошка", "суне вулицею".

Монументальний може бути елегантний, вишукано гарний у лініях і формах, бездоганний у пропорціях як грецькі статуї. А є багато монументів, величезних одоробал, що грубі, незграбні, дійсно "балвани", але зовсім не монументальні! В них, не дивлячись на великість, немає сили, немає вишуканих ліній, пропорцій і форм, які роблять річ монументальною!

Можливо, що в селі де жив автор і були такі дівчата, як він описує. Зрештою в різних місцевостях, бувають і різні типи — Україна велика! Але казати загалом, що наші дівчата "балвани" і що український костюм є "зорово тяжкий" не можна. З цим ніяк не можна погодитись.

Я бувала по селах Харківщини, Чернігівщини, Київщини і Полтавщини (в тому селі очевидно не була, де автор бачив своїх "вернигор", бо я їх не завважила!). У мене цілком інше враження від наших дівчат. Бувають іноді опецькуваті, але по більшій части стрункі: кірсетка "общикнута", гарно облягає стан, широкі рукави сорочки, як і пишні склади ззаду, роблять стан тоненьким, плахта хоч із грубого матеріялу, але досить тісно охоплює ноги і підкреслює кожен їх рух, сорочка ніколи не висить "до кісток" а тільки злегка прикриває гарні кольорові сапянці з підковками. Стрічки не "як дошка", а при кожному рухові легко розвіваються на всі боки (і зрозуміло, бо вони шовкові) і стільки в усій поставі грації і, як хочете монументальности, але в моєму розумінні, як зрештою і в більшості народніх одягів з їх традиційно вишуканими, строгими лініями.

Все убрання підібрано в тонах, іноді з великим смаком, а разом з тим горить різними барвами, що, як у нас кажуть "очі вбирає" і хочеться дивитись на них, як на гарні квіти. Кожна дівчина різниться від іншої, і кожна індивідуальна хоч одяг має однаковий крій. Дівчата ходять як пави, горді та пишні і ніколи не було в мене враження, що "суне балван" "вернигора" а швидче — горда краля, яка йде з почуттям самопевности!

Це таке враження від святочного одягу.

У звичайному одязі, до праці, завжди чиста, біла, вишита може не так пишно, як у святочному, сорочка, пояс тісно стягує стан, дві запаски чи спідниця, і знов таки досить стрункa не "дівка" а "дівчина", і не "балван"! У Києві дівчата розносили молоко: такі стрункі, зграбненькі! В довгих юпках з рукавами, червоних зі смужками, аж до колін, підперезана поясом, з-під юпки видно широку спідничку і сорочку трохи нижче колін і дуже високі чобітки. Я завжди спинялась і дивилась, як гарно виглядає фігурка, як гарно хвилюється одяг, коли вона йде і так легко несе коромисло з багатьма глечиками молока! На Закарпатті убрання лійсно з тяжких тканин, де ше й киптар на футрі і також ніколи не було враження що "суне балван" Ні, чарівне, вишукане в лініях і кольорах убрання і теж пишна краля, яка йде до церкви чи проходить, швидче пливе вулицею, дивишся і дійсно не знаєш чи це дійсність чи це чудова театральна декорація! На Буковині з їх тісно обтягнутою обгорткою, піднятою з одного чи з двох боків, і поясом що тісно обхоплює стан, ніяк не постає "вернигора", а чарівна дівчина чи жінка! Характерно ще, що наші дівчата майже завжди мали маленькі ручки й ніжки, не дивлячись на їх дуже тяжку працю.

Автор приписує побутовому театрові внесення легкости в український костюм, ніби для того щоб "попасатись культурністю" перед "сусідами". Навпаки — побутовий театр звульгаризував народній одяг, вніс

Молода жінка знад Припяті (Полісся). Її вбрання багато прикрашене вишиваними і тканими взорами у червоній красці

Софія Парфанович

З лябораторії життя

З циклю: Ми й Америка

Дні пливуть так швидко і так рідко доводиться мені посидіти в кімнатці та подумати. Або як сьогодні: постояти при вікні й подивитися в світ.

Внизу фабрика і її брудночервоні мури, перед нею рядки і рядки авт. Як різнокольорові черепахи попрісідали й засипали зарінок над рікою Дітройт. Вигріваються в сонці оці модерні тварини — машини. А за їх спиною ріка Дітройт зеленіє аквамарінними водами. Виглядає якби була ціла спінена великими хвилями. А на другому березі Віндзор. Оба міста: Дітройт і Віндзор розділені рікою і виглядають як брат і сестра, що їх розділила границя. Брат і сестра... Думаю про те, скільки нас отак розділила ріка життя й одні тут, а другі там, хоч би от у Дітройті й Віндзорі. Проте: хоч як відділені та всі ми однакові: маємо такі ж прикмети й вади, зпаю чи в усіх містах, але в нас де б не були.

Так, такі самі. Пригадую собі недавню розмову з одним „приятелем", якого я задумала включити у свій задуманий цикль. Та він зажадав, щоб я не писала про його особу, а про ідеї і працю в будьякому нашому американському центрі. Мовляв: вийде вірніше. А головне: люди менш негодуватимуть на нього і ворогуватимуть. За що? запитала я. За те, що він такий, якого я тут описала. Так, ми не любимо тих, що виростають понад позем, а ще більш не любимо, коли про них пишуть чи говорять. Це він добре врахував.

Та тоді мій цикль не дав би живої, творчої людини, а став би хіба книгою протоколів. Ні, я таки вирішила докінчити своє діло. Бо мій „приятель" (приватно ми не приятелюємо, а тільки зустрічаємось при суспільній праці, але по-американськи „фринд" те саме що добрий знайомий) знаходиться дійсно в кожному нашому скупченні. Пригляньтесь до нього, а в його рисах знайдете організатора чи громадського працівника вашого власного міста.

Мій Приятель приїхав до Дітройту два роки тому. Чоловік, жінка та четверо дітей. Англійське як у багатьох із нас: початки. По кількох місяцях шукання він находить працю за фахом, тобто за інтелігентським фахом в ділянці, що примикає до його, отже як кресляр у будівельній фірмі. За кілька місяців ви бачите його вже шефом відділу, що затверджує пляни й креслення інших.

По році він купив дім. На спілку з родиною дружини та на сплати. Тяжко дітей годувати в чужій хаті — змінім так слова приповідки. Так роблять майже всі сімейні люди. Не то стиль.

В тому часі в Дітройті найшовся гурток давних, чи там „старих" пластунів, бо вони й до нині пластуни і як і мій Приятель одягають час від часу короткі штанці та їдуть на пластові зустрічі і співають з Бурлаками чи Лісовими Чортами бадьорих, молодечих пісень. Отож до цього гуртка й належав він і вони зараз же приступили до виконання поважного діла: купили дім на пластову домівку. Ви заходите там, правда? Бо ви не мусите бути пластуном, щоб сидіти в просторій кімнаті й поринати в мрії-спогади з Батьківщини, дивлячись на малюнки на стінах. Це тонкий пензель Козака вивів дві-три смереки, перелаз, там серну в бігу, тут знову пластуна чи пластунку. Але вам доволі. Ви сидите на засіданні одного з товариств, що користується привілеєм сходитися в пластовій домівці і замість слухати нудноватої промови котрогось там — ви мрієте про Карпати, Сокіл і молоді дні.

Так оце ви сидите на засіданні й слухаєте виводів мого Приятеля. Він знову щось організує, щось будує, щось основує. Є люди, що являються вродженими будівничими. Так як є творці-мистці. Одні будують реальні, матеріяльні вартості, другі духові, в сфері чуття й думання. Але мій Приятель належить до перших. Він будівничий життя і його тверезих вартостів. Він організує товариство професіоналістів. Очевидно, що рухливість свою воно завдячує не йому одному, бож і тут їх гурток. Але ж він мотор. Слухаючи, як говорить, можете уявити собі гомін машин і шум трансмісій. Це тим легше, що ми в Дітройті, де це належить до стилю.

Потім я дістаю телефоном

туди вишиті кірсетки, блискучі лелітки, білі попередниці, закручене і випущене волосся. І Василю Григоровичу Кричевському, який був відомим знавцем укр. костюму і тонко відчував його стиль, приходилось вести боротьбу, досить сильну, за народні традиції і шляхотну простоту нашого костюму.

Дуже ціную Миколу Бутовича, як артиста і як добре мені знану людину, і тим дивніше мені, що в нас обох із Лівобережжя такі, діяметрально протилежні погляди щодо жіночого українського вбрання, й мені цікаво як це могло статись?

Але це очевидно — його індивідуальний погляд! Бо в інших малярів і графіків як напр. Петра Холодного (мол.), Мирона Левицького, жінки в укр. костюмах, такі чарівно-елегантні, що ясно, що ці мистці бачуть ,відчувають і передають красу української жіночої постаті, зовсім інакше — як описує М. Бутович.

Видання Союзу Українок Америки - перевидано в електронному форматі в 2012 році. Архів СУА - Ню Йорк, Н.Й. США.

запрошення на побачення з Приятелем. І вже сидимо в вітальні великого, нового будинку Ветеранів і обговорюємо способи співпраці обох товариств, де працюємо. І знову перед нами ріка Дітройт котить свої зеленкаві хвилі, а за нею запалюються світла Віндзору. Мій Приятель ні на хвилину не спізнився, хоч по праці ще малював дім. Дивлюсь, оце на ці тонкі пальці типового інтелігента і думаю: чи їм тримати малярську щітку? Але вони, як тисячі інших, наших, емігрантських: вміють тримати й володіти тим, що потрапили добути від життя. Нового життя, на новому, чи нових континентах. І знову чуєте шум трансмісій, стукіт рухомої стрічки, що на ній стільки наших працює в цілій Америці, а в Дітройті зокрема. От ви запитайте хоч би майже всіх Бандуристів...

Але мій Приятель має нову „ідею", як кажуть американці. По мойому вона пахне Галичиною. Але на диво і на цьому терені банків і рухливого капіталу існує щось таке, як було колись у нас дома: щадничо-кредитова кооператива. За кілька тижнів основні збори цієї ж кооперативи. І вже є уділи по пять долярів і кожен з нас дістає книжечку зі смішно низьким черговим числом: пять, дванадцять, чи що — проти астрономічних просто чисел якогось американського банку, вони як блішки супроти слона. На ній смішна сума ощадностей: пять долярів. Дехто ставиться поблажливо — насмішкувато. Потім навіть якусь карикатуру хтось нарисував. За пів року наша „кредитівка" має шіснадцять тисяч капіталу і до неї стежка за позикою для кожного, що потребує такої.

А потім, за деякий час, знову треба йти й щось обговорювати. Бо мотор не спочиває. Тепер на черзі: Літературно-Мистецький Клюб. Від самого початку різні громадяни заходились біля його заснування, та якось завжди об щось розбивалося. Але до зорганізування його треба було певних рук, що вміють держати стерно й людини, що не зражується та й має авторитет.

Клюб постає й пульсує життям. Приїдьте до Дітройту, зустрінемо!

Але життя не спинюється і не сплять люди, як оце мій Приятель. Парохіяльні школи вам всім відомі, правда. Ви теж хотіли б, щоб там ваші діти вчилися по-українськи. Як не в цілості, то хоч як предмету, хоч дечого. Те саме, врешті, є й у Дітройті. І оце ви бачите гурток батьків у боротьбі за хоч би годину українського в парохіяльній школі. Не бракує там і мого Приятеля. Його ж діти ходять до цієї школи. Вкінці таки вводять годину української мови. Так і діти мого Приятеля можуть навчатися свого, не цураючись чужого. До того ж вони всі як і батько — пластуни. Думаю, що ця назва має в собі якесь шляхоцтво, модерне, новітнє. Мій Приятель говорить про нього як і всю свою роботу так:

— Те що я роблю на громадському полі, але й для себе чи моєї родини, це тільки підготовка до старту, це ще не самий старт. Ми, гурт пластунів поставили були ще в Европі твердження, що ми не емігранти з України, тільки українці за кордоном. Коли перших існування кінчиться зі смертю, або відновленням української державности, то другі житимуть вічно в дітях і ділах своїх. Їх, тих емісарів метрополії потребуватиме обовязково відновлена українська держава. Потвердження цієї тези я найшов на тутешньому терені й здивувався наскільки воно згідне з нею. Усе, що створено руками громадянства і для нього залишається й перетриває теперішній перехідний стан. І я побачив, що треба тільки визволити дрімучі сили й цю потенціяльну енергію перемінити в чин, в національний здвиг. Кожен із нас повинен бути одним із тих, що визволюють оцю приспану енергію й творять нове життя та й збагачують його завжди новими силами й засобами, що їх черпаємо й вічно черпатимем з живучости й обдарованости нашого народу. Але й люди, що заняті в такій, так би мовити, лябораторії, перестають бути „бідними емігрантами", а стають певними себе й своїх завдань за кордоном українцями. На цьому фронті я не один: нас тисячі, а може й більше...

Слухаючи таких слів я розумію відкіля черпати сили й засоби і відчула з радістю, яким могутнім струмом бє молоде ще й багате наше джерело. І хто б з нього не черпав і де це не було б, він, як і мій Приятель назначений шляхоцтвом й ясний свідомістю завдань та успіхів. Байдуже, що багато з них, як і мій Приятель не має свого авта, що знову в Дітройті належить до стилю, і ходить до праці пішки чи їздить басом, різні телевізії та другі машини не кортять його. Бо немає коли користуватися ними. Бо програма, що її надають, на багато менше цікава, як оця, що її надає життя і творять руки та душі таких власне людей.

Новопридбаний дім Союзу Українок Америки при 909 Н. Френклін вулиці у Филаделфії. Внизу примістились бюра, кімната нарад та музейна збірка Централі, а на другому поверсі редакція „Нашого Життя"

Про один показ моди

Східня Німеччина живе зовсім інакшим життям від західньої. Нещодавно прибула звідтіля німецька діячка І. М., яка з рамени народнього університету насвітлювала це питання. В одній із своїх доповідей розказала про показ моди.

Так, і таке там відбувається. Навіть у великому театрі, з рефлекторами та вибагливою обстановою, що її такі покази вимагають. Тільки коли заля стала наповнятися, почало показуватись правдиве обличчя цього життя-буття. Вбого повдягані жінки, з притомленим обличчям, подивляли цей показ моди так, як у західньому світі подивляється хід якоїсь опери на сцені. Стало ясно, що на сцені йде тільки театральна вистава. Жодна з цих жінок не всилі ні зараз, ні в майбутньому купити щонебудь із того, що продукував показ.

Ця театральна вистава мала режисера. Це був представник Інституту Моди, що описував вироби й подавав напрямні. Це не значить, що він висказувався до модної сильветки жінки. Він являвся офіційним „критиком" показуваних виробів. „Народній завод" м. Пляуен дістав догану за „грубість і неоригінальність" своєї модної творчости, зате народній завод" з Ерфурту створив одяги, що відповідають „поступові" моди. Між іншим цей „критик" слово „народній завод" повторив 64 рази.

Витвір цієї „поступової" моди показав живий манекен, що звався Беттіна, а одяг називався зовсім, як у Парижі „добрий день". Що саме було поступового в цьому моделі — трудно второпати. На всякий випадок Беттіна скинула з себе „добрий день" у виді болеро, підшите іншою підшивкою. Перекрутилася кілька разів по сцені, тримаючи в руках „добрий день" Потім одягнула Беттіна „добрий день" навиворіть і це була ця „поступова" мода, бо можна на два боки її вдягати!

Дальше виступав зимовий жіночий плащ, властиво футро, зроблене зі шкірок якоїсь сибірської звірюки, а називався „Варшава" Чому саме пишався такою назвою — „критик" цього не сказав. Більше часу він присвятив тим, що ґравітують до „гнилого заходу", а зокрема тим, що хочуть у своїх одягах наслідувати „американізм" Одягнувшись по-„американськи", жінки виглядають мов папуги, говорив „критик" та наносять тільки сором „поступовій" жінці.

Треба памятати, що в відрізненні від самого СССР і інших сателітних країн намагаються в Німеччині під совєтською окупацією такими й подібними імпрезами хоч позірно надати характер, так би мовити, достатнього побуту. В самому СССР цих заходів немає. Про це пише виразно у своїх споминах про Москву дружина к. амбасадора Лідія Кирк. Вона дивується як дуже у Скандинавії й Фінляндії одяг достосований до потреб країни і клімату та як багато виявляють тамошні жінки смаку й національної відрубности. Нічого цього вона не бачила в Москві. Там у всьому жахливо сіра одноманітність. „Чоловіче вбрання з лихого матеріялу, а недостача чищення не дає вдержати його в чистому стані. Жіноче вбрання — мішкувато-рівне, без клинів та складок. Навіть дорожчі суконки вільно спливають здовж тіла, а коли побачите довгу сукню в театрі або з нагоди якогось прийняття то вона має такий самий крій"

На іншому місці подає своє враження від жінок при праці.

„Я спостерігала жінок при праці на Московському сквері. Вони напрявляють вулицю, виливаючи й вигладжуючи асфальт та орудуючи вальцем-машиною Дівчата зодягнені в бавовняні спідниці й блюзки з хусткою на голові, ноги в грубих бавовняних панчохах та полотняних черевиках, до яких клаптями чіпляється асфальт. Тільки при праці на залізничих станціях я бачила жінок у штанах, а мені сказали в посольстві, що навіть зимою тут жінки до праці не одягають штанів".

Ось як виглядає — при показах моди — робітне вбрання жінки в СССР. „Поступовість" моди, про яку деклямував представник Інституту Моди зовсім не виявляється там, де властиво їй слід розгорнутись. Вже й не згадуючи про те, що й такої праці на „гнилому заході" жінки не виконують. Та одне діло „поступова" вивіска, а друге жахлива, щоденна дійсність. У журналі „Советская Жешцина", що його широко кольпортують загранцею — є роскішна сторінка мод. Можна подивляти смак, із яким пошиті моделі суконь.

Та чомусь Лідія Кирк не зустрічала їх ні в театрі ні на офіційних прийняттях. А дівчатам з Московського скверу й мріяти про них не приходиться.

ПРОГРАМА КОНГРЕСУ М.М.М.

Вже короткий час ділить нас від конгресу М.М.М. у Брюсселі. Українська делегація вже зголошена, тези рефератів зложені в резолюційній комісії М.М.М. Склад української делегації устійнено як слідує:

п. інж. Зінаїда Витязь, містоголова СФУЖО, п. Ірина Павликовська, філ. референтка СФУЖО, п. Марія Дима, голова ЛУКЖ, п. Іванна Петрів, містоголова Обєднання Українок Бельгії і авторка реферату, п. Наталя Гладій, член управи Союзу Українок Франції.

Конгрес відкриває дня 8. червня М. де Тає, міністер здоровя Бельгії. Дня 9. червня у програмі нарад — здоровне і умове виховання дитини, дня 10. червня — роля матері в вихованні особистости, родинному й суспільному. Виступ української делегації передбачений на 10. червня поруч із представницями Еспанії, Бельгії і Перу.

Видання Союзу Українок Америки - перевидано в електронному форматі в 2012 році. Архів США - Нью Йорк, Н.Й. США.

У розбудові промислу

Товариство Жінок-Підприємців в ЗДА подає у своєму журналі сильветки жінок, що вибились у своїй галузі. Які це цікаві осяги! Нещодавно подали ми вістку про молоду перекладницю, що оснувала у Вашинґтоні бюро перекладів на мало відомі мови світу. Або фармерка у Каліфорнії, що спробувала й якости помідорів, яких до того часу треба було довозити з Італії.

Мимоволі думки завертаються до нашої Батьківщини. Скільки там було підприємчивих і рухливих жінок! Як живо виявили вони себе в найтрудніших умовинах! Коли треба було побороти не тільки трудноші економічної відсталости, але й упередження до праці жінок у тій галузі.

Одна з тих піонірок нашого промислу живе тут, поміж нами. Її осяги призабулись у важкому буревію, що перекотився через наші землі. Та вони закріпили себе в господарському розквіті нашої країни, вони вказали шлях, що ним пішли потім другі відважні жінки. Імя Олени Левицької добре знайоме учасникам того часу.

Нам треба перенестись думками у дуже давні часи, коли що тільки пролунали кличі Наталі Кобринської, коли щойно почало наладнуватись наше економічне життя. Лиш небагато дівчат „із доброго дому" зважувалось іти самостійно в життя та й тут звання вчительки було єдиним виходом. А щоб хтось працював у торгівлі, у промислі — про те й гадки не було. Якої відваги треба було в молодої Олени, щоб не тільки піти тим шляхом, але й вивчити підприємство у всіх його ділянках.

По короткій праці в „Нар. Торговлі" у Стрию, вона йде на заклик до фабрики пасти для взуття С. Глинського у Варшаві. Тут вона пізнає ведення добре наладнаного підприємства, що має широкий збут у цілій колишній Росії. Це й спонукує Олену Левицьку до частих подорожей. Вона хотіла пізнати не тільки виріб і якість продукту, але також його збут.

Оця праця й подорожі відкрили очі молодої жінки на підприємство. Тому коли по роках вертається в рідні сторони, кладе собі за ціль почати таку ж працю серед своїх. І коли вона в 1907 р. основує вирібню пасти до взуття „Зорю" у Львові, зустрічає недовіря а то й насмішку. Та її досвід і громадська постава скоро переконали наших економістів, що з нею треба числитися. „Народня Торговля" пішла їй назустріч, наладнуючи збут її випробуваного товару.

ОЛЕНА ЛЕВИЦЬКА, піонірка нашого промислу

Перша світова війна припинила працю вирібні, що вже розрослась у фабрику. Не було сирівців для неї. Та сама власниця продовжувала її в невеличкому маштабі. Просто на те, щоб її виробів не забули у Львові.

Зараз по війні розгорнулась знов робота. А господарський розквіт 30-их років поширив підприємство у велику, добре уфундовану господарську станицю. Коли в 1938 р. вітали ми Олену Левицьку з ювілеєм її праці, тоді господарський світ подякував їй за її ініціятиву та оцінив діло цілого її життя.

Друга війна вже не захитала основами підприємства. Бурхливі переходи вирвали їй його з рук. Та діло її життя не пропало й напевно й тепер приносить користь мешканцям Галичини.

А наша піонірка перейшла всі невзгодини скитальщини й живе при своїй сімі, в Амстердамі, Н. Й. Дожила поважного віку у повні своїх духових і фізичних сил. З радістю вітає її українське жіноцтво, та бажає сил на схилі її заслуженого життя. Бо її творчий шлях скріпив сили нашої країни та показав шлях багатьом. **Л. Б.**

ІЗ ПЕРСПЕКТИВИ ДВАДЦЯТИ ЛІТ

(Продовження зі стор. 1)

ня української родини, підпадала поволі ворожим впливам.

Проф. Григорій Ващенко, відомий педагог, доказує у своїй обширній і добре обгрунтованій статті: „Діди, батьки й третє покоління", на підставі своїх спостережень, що ставлення до совєтської влади в час перед другою світовою війною і підчас її було негативне, особливо в селянської молоді. Бувши ще дітьми, ця молодь перенесла жах штучно-зорганізованого голоду й на власні очі бачила, що чинили большевики на українських селах під час колективізації. Все те, що глибоко вразило душу в дитинстві, не затирається в ній до самої смерти. Ненависть до большевиків збереглась у душах значної частини української молоді, хоч вона й була дуже обережною й приховувала свої настрої. Два, три місяці після початку війни совєтські війська вже сотнями тисяч віддавалися в полон: віддавалась масово й українська молодь. Коли німці повели безглузду антиукраїнську політику, багато української молоді пішло в партизани. Чи не повновартна ця молодь? І хоч голод виміг стільки жертв і страждань, то ці терпіння, як процес очищення, допомогли цілій одній українській генерації знайти свій шлях.

Леся Борисевич

На лекції

Малюнок з натури

Балакали про весну, казали, що весна збуджує бажання жити, а в мене перед очима стала друга весна, що несла з собою руїну, смерть.

То була весна 1933 року, на Україні.

— — — — — — — — — — — —

Понатягавши шапки на самі вуха, піднявши коміри сірих піджаків, рядами сиділи хлопці. Їх сіро-зелені обличчя зливались в один невизначений колір з очима, з яких виглядала нехіть і байдужість.

Дівчата мали трохи барвистіший вигляд: різнокольорові хустки, позапинані довкола чола й щік, закінчувались вузликом під підборіддям. Вони також із байдужістю й нехіттю дивились на пошкрябані ножиком або гвіздком шкільні лавки. І брудні стіни, і запорошений, засиджений мухами портрет „вождя" — все це разом мало якусь спільну гармонію.

Але найбільше гнітила тиша.

Ці діти не рухались, не сміялись, не питали, а от сиділи й чекали... дзвінка. Потім повільно, по-старечому виходили з кляси, або клали голови на обидві руки і так перечікували перерву.

Біля столу молода вчителька намагається розігнати гнітучу тишу. Але всі її заходи марні. Вже пройдено всі розділи учбової години. Перепитала завдання додому, розповіла чужою, тяжко зрозумілою мовою нову тему, знову перепитала. Однослівні відповіді не займали багато часу.

Що робити, як розворушити цей гнітучий морок, що навис над клясою?

Як викликати в них цікавість?

Раптом в очі впадає свіже, квітневе число „Учительской газети" Вчителька нервово бере газету й відшукує очима щось цікаве. Нарешті знайшла.

І почала читати. Діти, спочатку байдужі, раптом піднімають голови, запитливо розкривають очі, нарешті встають із лавок і обступають її.

А вона, ледве стримуючи гнів, читає, як школярі проводять велику перерву в школі: „От закінчилася лекція, дзвінок, і діти зі сміхом, гамором біжать по сходах вниз до їдальні, де їх чекає смачний, ситий сніданок: какао й білий хліб із маслом. І багато праці має служниця по закінченні перерви, змітаючи віником недогризки..."

— Що це?! Де це?!

— Віником білий хліб?!

— Хліб, білий хліб віником?

Слина гірчила в роті, вони, ці сироти дитячого будинку ім. Цюрупи, Вовчанського району на Харківщині, вже кілька років не бачили білого хліба...

А чорного, глевкого мають дві тоненькі скибки й двічі ріденьку кашу, подібну до юшки. Юшка без товщу — трохи гречки, або трохи пшона.

А там... віником білий хліб!...

Тільки вчора, разом із цими голодними дітьми, вчителька чула на зборах про те, що вони живуть у найкращій країні світу, що вони переборюють труднощі будування соціялізму в одній країні.

І раптом ці голодні, напівживі діти заговорили, ожили на її очах.

І всі: і хлопці, і дівчата — всі питали вчительку:

— Де це?! Де?!

Вчителька, піднявши повні сліз очі, приглушено відповіла:

— В Москві...

ІЗ ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

У МОЛОДОЇ ГОСПОДИНІ

(Уривок із листа)

Дуже дякую редакції „Нашого Життя", а зокрема п. Наталі Костецькій за її випробувані та вміло подані приписи. Вже довший час користуюсь ними, бо як молода господиня я не мала можливости засвоїти собі дома цього вміння. Зокрема вийшло в мене прекрасно і щодо якости, смаку й вигляду. Маю тільки одне прохання. Я сама працюю в шпиталі, проваджу домашнє господарство, маю столівника, тому не стає мені багато часу на приладження їжі, а зокрема на печення солодкого. Приписів, що їх маю ще від своєї мами, не можу використати. Тому прошу ласкаво подавати перечислення з грамів на унції або заступити їх дуже поширеними в Канаді й ЗДА мірами на кубки (капи) і ложки, бо молоді господині не розпоряджають столовими вагами, а в крамницях нерадо розважують на малі кількості.

Ірина Кушмелин,
Торонто, Канада.

*

ДЕЩО ПРО МАЛЮНКИ ДЛЯ ДІТЕЙ

(Уривок із листа)

Я ще й досі не написала Вам про „Для малят — про звірят" Вірші дійсно гарні. Легкі до читання і до слухання, навіть до вивчення. Зрозумілі й живі. Всі троє, Леся, Тарас і Оля прослухали цілу книжечку з радістю і навіть почали повторювати за якийсь час напамять. Але от малюнки мені не подобались. Дітям треба в першу чергу дати природу, так як вона є. Мушу внести невеличку поправку, бо напр. звірят можна одягти або посадити в візочок, чи там можуть мешкати в хаті, але як звірята і все навколо мусить бути природнє, а ніколи стилізоване... Можливо, що я помиляюсь, але ні, це є закон. Ніщо не дає таких глибоких основ мудрости й моралі, як природа і нащо будемо ту природу викривлювати? Простота й прямота — це є найшляхетніші риси живої істоти. Отже тому оформлення книжечки мені не сподобалось. Ні в книжках для дітей, ні в кіно, ні в образках я не люблю цього і навіть рахую, що воно в ранньому віці непотрібне, зайве, якщо не сказати шкідливе.

Ніна Михалевич
Ст. Пол

Видання Союзу Українок Америки - перевидано в електронному форматі в 2012 році. Архів США - Нью Йорк, Н.Й. США.

Їдемо на конвенцію

(У кривому дзеркалі)

Зїзд кожної установи має завжди власну проблематику. Має її й СУА.

Спершу — підготовка, устійнення речинця, місцевости. Потім програма — кількість промов, рефератів, виставка, сесія молоді, концерт і — обовязково — бенкет. І заметушиться „бабня" в цілій Америці у той гарячий — передконвенційний час.

Цього разу Централя в Филаделфії влаштувалась вигідно: їде, неначе в „гості", до Дітройту. Віддала цю почесть — переводити конвенцію — дітройтському жіноцтву, яке вже має вироблену славу в переведенні підприємств. Побачимо! У Филаделфії через те немає ні метушні, ні передконвенційної гарячки.

Та не думайте, що тиша, чи спокій панують у Централі СУА! Тільки що спровадились до власної домівки, тож треба все привести до ладу. А наша голова, як загально відомо, — це дуже акуратна урядничка, тож усе мусить бути на своєму місці, упорядковане й блистіти виглядом та чистотою, а скупа ж вона, скупа!

Але заки дійти до того ритму, є фаза, коли за всім треба шукати, бо невідомо в яку пачку встромили якесь приладдя випадкові „помішниці" при перепровадженні.

А дальше телефонів, листів і розмов у справі конвенції не бракує! Бо хоч конвенційний комітет у Дітройті працює на всіх відтинках, та конвенцію СУА вони приготовляють уперше, тож клопоту немало. І готель, і заля, і концерт, і виставка народнього мистецтва, прохарчування делегаток та підготовка програмової книжки, все в їхніх руках. То ж немає спокою ні їм, ні Централі, бо все ще є якісь сумніви, зміни в програмі та в людях.

А по Відділах? Вибирають делегаток, виповнюють анкети, висилають заборгованість Централі, підготовляють звіти, бо на цій конвенції передбачений особистий виступ усіх делегаток. А що ближче до конвенції назрівають ще інші проблеми вже особистого характеру. — Справи одягу і транспорту.

Яка буде погода? Конвенція триває три дні, скільки „дресів" чи „сютів" потрібно? А як із довгою сукнею? Або чим поїдемо з Филаделфії, Нюарку, Бостону? Найдешевше було б „басом", але це мучить. Тож їдемо „треном", а хто зайнятий, то „ордерує" собі літак. Найлегше розвязують цю проблему власнички „карів", бо їдуть власним автом і ще добирають собі компанію, яка й заплатить їм бензину. Взагалі „делегатки", як зясовував один зять своєму синові про тещу, яка їде також на конвенцію — „що це прекрасна і вигідна професія — нічого не треба робити, тільки репрезентувати"...

Редакторка „Н. Ж." також пріє, як уложити число, щоб воно було „стравне" та настроїло добре Дітройт, бо інакше буде „купа образ". Скарбничка і фінансова референтка Централі рахують гроші: скільки та поїздка до Дітройту 18 урядничок буде коштувати і яким фондом це залатати, заки конвенційний буде заплачений у цілості. Секретарка так перейнята підготовою, що зробила собі „лейт оф" у фабриці аж до конвенції. Ще треба упорядкувати „книжочки" на вигравку, бо телевізія — це приманчива річ. А орг. референтка навпаки: два тижні тому почала новий „джаб" і не знає як із нього визволитись...

Филаделфійські делегатки вже зговорюються, як розважити себе в дорозі, але що їде з ними також „прабабця", то напевне нудно не буде. А пресова референтка тільки бігає від Централі до друкарні і пильнує, щоб було якнайменше всяких друкарських помилок. Хоч „Америка" й побожна газета, але за друк каже собі по-християнськи платити, а до тих „хлопів" не можна мати довіря, що навіть за таку солону заплату не впечуть якогось „чортика" жіночій установі.

Тож їдьмо всі на конвенцію! До побачення в Дітройті!

Оса

ПАВЛИНА БУДЗОЛ,
містоголова СУА в Дітройті перейняла працю в комітеті програмової книжки конвенції

МАРІЯ ПРОКОПОВИЧ
очолює конвенційний комітет, що переводить десяту конвенцію СУА в Дітройті

НОВІ КНИЖКИ

Докія Гуменна: **Велике Цабе.** Повість. Ню Йорк 1952. Обкладинка Петра Холодного. Ст. 158. Ціна 2.50 дол.

Нова книжка Докії Гуменної приваблює вже зовнішнім виглядом. Роскішна колірова обкладинка, трипільський орнамент, розсипаний по сторінках тексту, рисунок трипільського селища — говорить уже про зміст книжки.

А в нього впроваджують нас мрії молодого науковця Луки Савура. Він відтворює форми жіночої постаті знайденого кістяка і в його уяві ця постать оживає. Оживає й ціле селище. У постаті свого прапрадіда Лука виростає в толоці Лелек і йде шукати побратимів, що вже вибились з-під материнського ладу. Він мандрує тодішнім світом і пізнає інші толоки — Рось-посестер, Вілій-посестер та войовничих Химер. На його очах відбувається перехід до патріярхального ладу. „Велике Цабе" — це символ мужчини-загарбника, що зумів покорити собі худобу, здобув силу та накинув данину сусіднім материнським родам.

Лука теж виломлюється з-під законів свого материнського роду Лелек. Він покохав Ягілку і — щоб одружитись із нею — мусить пірвати її з толоки пані-матки Яги. Цей перехід до іншого ладу таки відбувається, чи то у сфері особистого життя, чи суспільно-економічного. У своєму післяслові авторка дає характеристику цих двох епох.

Розвинена хліборобська культура з її вкоріненими законами, тісно повязана з природою, та її символами, з виявами добірної естетики житла — ось що прикметне для трипільських поселень. У цьому гармонійному світовідчуванні того часу й коріниться наш світогляд, завдяки йому втягаємо в себе кожного завойовника і воскресаємо „після чергової заглади". **Л. Б.**

Читайте „Велике Цабе"!

КОМІТЕТ МІЖНАРОДНЬОЇ ЖІНОЧОЇ ВИСТАВКИ

Хоча Міжнародня Виставка в Ню Йорку аж восени, проте підготова нашої участи вимагає уваги вже від тепер. Тому й Комітет, що створився 10-го квітня під головуванням п. К. Пелешок, поділив свої завдання, створивши для них окремі комісії. І так організаційну комісію перейняла п. Наталя Яворська, господарську — п. Ірина Домбчевська, інформативну п. Марія Демидчук, мистецьку п. Ірина Шухевич, програмову п. Ірина Повзанюк, пропагандивну п. Олександра Животко. Оці комісії, дібравши собі до помочі членок жіночих організацій, приступили вже до вступних заходів. Звязок із Комітетом Міжнародньої Виставки вдержують пп. Марія Демидчук, Стефанія Бартко, і Павлина Різник.

РАДІОПЕРЕДАЧІ СФУЖО

У грудні 1952 й січні 1953 радіовисильня Рим передавала в Україну такі передачі СФУЖО:

„Олена Пчілка", мати Лесі Українки — авторка Олена Залізняк, про участь українського жіноцтва в Базарі М.М.М. у Парижі, святочне привітання проводу СФУЖО для сестер у Рідному Краю, на засланні і в бойових станицях від голови СФУЖО п. Олени Кисілевської, про порівняння виборів президента в ЗДА, а виборів у СССР, „Українські Різдвяні традиції" — авторка О. Кисілевська, „Проблема батьків і дітей" — авторка д-р Галя Янішевська, з нагоди 22. січня — „Участь жінок в українському державному будівництві". За „Українськими Вістями" передала радіовисильня гутірку про „Каліцтвення дитячих душ в СССР"

СТИПЕНДІЇ ДЛЯ СТУДЕНТОК

Канзаський Університет має ще кілька стипендій для студенток, що мали б бажання почати, продовжити чи закінчити студії. Для точної інформації слід звертатись на адресу:

T. Trusewytsch
103 E. 49th St.
Kansas City, Mo.

ЧОГО ХОЧЕ ВІД НАС УКРАЇНСЬКА ДІТВОРА?

Наші збіркові пункти дали вже нераз доказ свого зрозуміння й людяного підходу. У недавному звіті Комітету "Мати й Дитина" зясована імпозантна кількість одягу й харчів, що відійшла впродовж року до Німеччини й Австрії. Та життя йде вперед і висуває все нові потреби. Тепер скитальщина прохає рятувати їхню дітвору.

Черговим нашим завданням — опікуватись оцими свіжо створеними школами й садками. Як гарно було б, коли б наші збіркові пункти перейняли під свою опіку якийсь садок чи школу! Це не такий великий тягар, як воно здавалось би. Опіка-патронат полягає в забезпеці частини платні вчителя та висилці харчів для доживлення дітей і відповідних книжок. Точні дані подамо до відома обіжником. Та радимо вже тепер над тим застановитись.

Комітет "Мати й Дитина".

ПРО ТРИПІЛЬСЬКУ КУЛЬТУРУ

Проф. Н. Кордиш-Головко, археолог із Києва, взяла участь у зїзді американських археологів у Клівленді, Огайо, що відбувся з кінцем грудня м. р. Темою її доповіді були розкопи поселення трипільської культури на Уманщині.

Книжка Докії Гуменної „Велике Цабе" настільки оживила зацікавлення трипільською культурою, що Літературно-Мистецький Клюб у Торонті запросив для обговорення цієї книжки відомого нашого археолога д-ра Ярослава Пастернака.

У НОВІЙ ПОСТАНОВЦІ

У лютому ц. р. поставив театральний ансамбль під мистецьким проводом Євгенії Чайки у Парижі драму Лесі Українки „Камінний Господар". Критика відмітила велику дбайливість та гарні костюми постанови.

У березні ц. р. поставила драматична студія арт. Кривуцької в Літ.-Мистецькому Клюбі в Дітройті „Іфігенію в Тавриді". Відмічено високий рівень Студії, що підготовляє тепер „Лісову Пісню" тієї ж авторки.

Видання Союзу Українок Америки - перевидано в електронному форматі в 2012 році. Архів СУА - Ню Йорк, Н.Й. США.

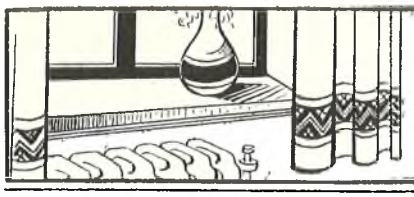

У нашій хаті

Укладаємо меблі

Це стає великою проблемою в наших теперішніх мешканнях. Бо ми — діти степової країни й привикли до простору. Хоча жили теж у містах і містечках, то любили великі кімнати й коридори, де легко було примістити наше устаткування.

А тепер приходиться нам рахуватись із простором. Мешкальний простір дорогий та ще й сполучений з опалом, що підвищує його ціну. Підбираємо його уважно, щоб мати вигоду і вдержати потрібну для здоровя гігієну та памятаємо також про вдержання нашого бюджету в рівновазі. Отже тому кількість меблів та їх уклад у мешканні має таку вагу.

Більшість наших родин, що влаштовує собі мешкання, купує устаткування комплетне, себто спальню, їдальню чи вітальню. Там уже є певна кількість меблів, яка повинна знайти місце у даній кімнаті. Тут іде тільки про те, щоб ці частини добре розложити. Вони повинні служити своєму призначенню та радувати нас гарним виглядом.

Одначе таке придбання меблів не все задоволяє. Наприклад — нам потрібно додаткового стола для шкільних дітей. Або хочеться ввечорі вигідно сісти й прочитати газету — як дуже придався б нам фотель! Ось потреби, що їх висуває щоденне життя!

Тому при устаткуванні кімнат треба виходити в першу чергу від наших потреб. Спальня й їдальня нам потрібні, але що дальше? Оці додаткові закупи нераз такі ж важні, як і перший та значно трудніші, бо стараємось їх достосувати до загального тону кімнати.

А дальше, розміщення їх. Як уложити меблі, щоб використати простір, мати легкий доступ та не перевантажити кімнати?

Перш усього візьмім до уваги більші частини. Креденс, великий стіл, канапа в їдальні, а ліжка й комоди в спальні. Їм треба знайти відповідне місце. Це залежатиме від ширини стіни, від освітлення, від доступу. Звичайно стараємось примістити таку частину по середині стіни (за виїмком стола), бо маємо тоді легкий доступ і мебель корисно виглядає. Кути кімнати виповнюємо дрібнішими частинами, столиками, вигідним фотелем, тощо.

У тутешніх комплетах меблів майже немає шаф через те, що в кожному мешканні вони вбудовані в стіну. Відпадає великий мебель, що займав колись простір. Зате майже в кожному мешканні зявляється фортепіян або піяніно, що мусить мати добре освітлене місце.

Укладаючи меблі треба все мати на увазі не тільки виглят кімнати, але й доцільність. Чи справді того мебля в цій кімнаті потрібно? Чи справді він тут служить потребам нашої сімї?

Кімнату викінчують дрібниці. Саме ті дрібніші частини, як фотелі шафки на книжки, столики під лямпи. Ними виповнюємо кути чи малі проміжжя поміж більшими частинами. Взагалі на ці можливості замало звертаємо уваги. По кутах залишаємо звичайно самітне крісло, або залишки валізок із нашої мандрівки. Тоді, коли кут можна використати для малія фотелю зі стоячою лямпою чи комбінації двох фотелів із столиком для гутірки з гостем. Тут міг би знайти місце також научний столик для дитини або поличка з її забавками.

У цілому треба шукати гармонії в устаткуванні. Не перевантажувати кімнати, але не залишати невикористаного місця в ній. У всьому руководитись милим затишком, але й потребами нашої родини.

Зірка

ПЛЯМИ З РЖІ

Їх можна легко усунути з бавовняного і льняного матеріялу, коли накропити пляму цитриновим соком. Потримати пляму кілька хвилин над парою і випрати в милинні, як звичайно.

ПРИ ВБИВАННІ СМЕТАНКИ

До лакоминок часто вбиваємо сметанку, а літньою порою нелегко її вбити. Тому треба її остудити перед тим, поклавши флящину зі сметанкою на лід, посипаний сіллю. Коли постоїть кілька хвилин, остудиться рівномірно і добре вбється.

КОРИСТЬ ІЗ ШКАРАЛУП

Не викидайте шкаралуп із яєць. Коли вкинете їх у воду і залишите на кілька днів, тоді шкаралупа пропустить до води корисні складники. Підливаєте тією водою вазонки, а квіти будуть краще рости.

Вже вийшла з друку

КУХОВАРСЬКА КНИЖКА

МЯСИВА

Відбитка з „Нашого Життя“

Ціна 60 ц.

Замовляти в Централі СУА

Д-р Ростислав Сочинський

Відживлення немовлят

Молоді, майбутні матері, зокрема ті, що вперше очікують дитину, стоять перед однією важливою проблемою, яку мусять розвязати ще перед родами, а саме: чи годувати немовля грудьми, чи пляшкою.

Приклад оточення ще недавно склонював матір прийняти здебільша це друге рішення, себто на користь пляшки. Майбутня мати думає, що годування грудьми завдає їй більше клопоту та праці, обмежує її рухливість поза домом, спричинює опасистість, зменшує пружкість грудей. Вона також побоюється, що скількість грудного молока не вистачить щоб відживити дитину.

На розповсюдження відживи пляшкою в останньому десятиріччі чималий вплив мало удосконалення штучної поживи. Багато завинили в цьому також шпитальні піклувальниці, занадто зацікавлені у швидкому прибуванні на вазі немовлят, ще в перших днях їх побуту в лікарні й ті медсестри, що нераз для особистої вигоди, особливо вночі, втихомирюють малих крикунів пляшкою.

Одначе, якби досконало й майстерно не приготовляти штучної їжі, вона ніколи не заступить цілком природного відживлення.

Сьогоднішня медицина на підставі численних клінічних дослідів і багатого досвіду повернулась назад до давнього погляду, що груди матері — це найбільш ідеальне джерело поживи для немовляти. Годовані грудьми діти мають далеко менше шлункових недомагань, недуг віддихових доріг і шкіри. Їх мязи краще розвинені, шкіра більш елястична, вони у пізнішому віці далеко більше відпорні на всілякі заразні хвороби. Смертність серед грудних немовлят нижча, ніж серед тих, що їх годують пляшкою.

А це все тому, що материнське молоко має всі потрібні дитині відживні складники у відповідній пропорції, які не тільки впливають на її нормальний розвій, але й охороняють її перед недугами.

Відживлення грудьми дає також певні вигоди матері. Материнського молока не треба приготовляти, стерилізувати, переховувати в холодільнику чи знов нагрівати. Воно має потрібну температуру й позбавлене заразків. Замість матері, сама природа турбується про це все.

Побоювання щодо надмірного зросту ваги чи втрати форми грудей — цілком безпідставні. Навпаки: ураз та інші статеві органи після родів повертаються швидче до нормального стану у матерей, які годують грудьми. Вони також загально себе краще почувають. Не можна також не згадати психологічних моментів, так важних для пізнішого духового розвою дитини. Відживлення грудьми — це найкращий шлях для матері вже в перших днях навязати духовий контакт з її дитиною. Мяка теплота грудей, ніжні материнські обійми дають немовляті почуття безпеки, яке залишається на ціле життя. Воно заспокоює не тільки свій фізичний голод, але й вдоволяє вроджені інстинкти, притуляючись до тіла матері, шукаючи поживу, смокчучи...

Кожна здорова мати, яка раціонально відживляється, не має якихсь особливих душевних турбот і сумлінно сповняє всі вказівки лікаря — здібна годувати свою дитину і дати їй потрібну скількість молока. А тому, що несвідомість, нехіть, чи безпідставні побоювання можуть вплинути на нормальне витворювання материнського молока, у майбутньої матері вже заздалегідь повинно створитись зрозуміння важливости природної відживи, зродитись добра воля і бажання дати дитині тверді основи для її будучого фізичного й духового розвою.

ІЗ ВЕЧОРА КАЗОК У РОЧЕСТЕРІ

Казки — світ мрій і фантазій дитини — найкраща її розвага. То ж радості з заповідженого вечора не було меж. Скромна домівка Т-ва „Самопоміч" не дозволяла відразу призабути сірої дійсности і ніяк не могла перенести нас у світ фантазії. Та відслонилася заслона і наші сумніви щезли. Ми несподівано опинилися в найчарівнішій країні світу, в казковім українськім гірськім селі. Не було про це найменшого сумніву! Хатки з високими соломяними стріхами, завіяні кучугурами снігу. Із нетрів лісу вибігла жвава молодичка-гуцулочка. Сорочка в неї в уставках, низом шита, новіські запаски, на ногах капчурі й постоли, а на плечах кожушок. Тільки що голова лисяча й довгий пухкий хвіст гордо помахує. Це ж наша добра знайома хитрунка — лисичка-сестричка. В її товаристві леґіник молодий, вовчик-панібратик. Діти вже самі здогадуються про лисиччині хитрощі і тихенько підказують: „Мерзни, мерзни, вовчий хвосте!"

Друга казка більш драматична, держить у напруженні увагу, а то й тривогою наповнює душі дітвори. Це таємнича, майстерно вироблена „кобиляча голова", що за зле карає, а за добре винагороджує. Глибоко западає в душі дітей ця засада, вирощена на твердій моралі українського села. Дві красні дівчини — дідова й бабина дочки — милують очі красою своїх стилевих полтавських строїв.

І ось третя казка, знана дітворі цілого світу — „Білосніжка". Цим разом переносимося у часи давньої бувальщини — у княжі теремн українських володарів. І тут запізнається дітвора із пишною ношею наших князів, княгинь, їхніх дружинників. Український побут уміло впроваджений і в цю казку. Ось дівчата, подруги Білосніжки, виводять хоровід, а пізніше хлібом і сіллю вітають молоду пару і весільної співають.

І саме з огляду на це маркантне підкреслення українського

(Докінчення на ст. 3 обгортки)

Видання Союзу Українок Америки - перевидано в електронному форматі в 2012 році. Архів СУА - Ню Йорк, Н.Й. США.

Українська вишивка

ВИШИВАНА БЛЮЗКА

Прикрашуючи блюзку вишивкою, можемо відступити від прийнятого зразку з вуставкою та пазушкою. Цікавий зразок народньої сорочки пересуває вишивку на спід рукава (Підляшшя). Чи не спробувати нам того ефекту на звичайній вишиваній блюзці?

Матеріял — тугий шовк, що дозволяє скроїти широкий рукав та прикрасити його важкою вишивкою внизу. Крій рагляновий із викладаним комірчиком.

Вишивка прикрашує спід рукава в усю ширину. Щоб поширити взір, можна повторити обабіч його кілька вузьких смуг. Мотив широкого взору приміщений на розі коміра, а вузька смужка при рагланових швах.

Для прикраси цієї блюзки годиться кожен взір, що складається з вузьких смуг. Його можна уложити (широкий посередині, а щораз вужчі з обох країв) із взірника Олени Пчілки, ст. 1. Подаємо зразок взору з Волині, що годиться для такого моделю.

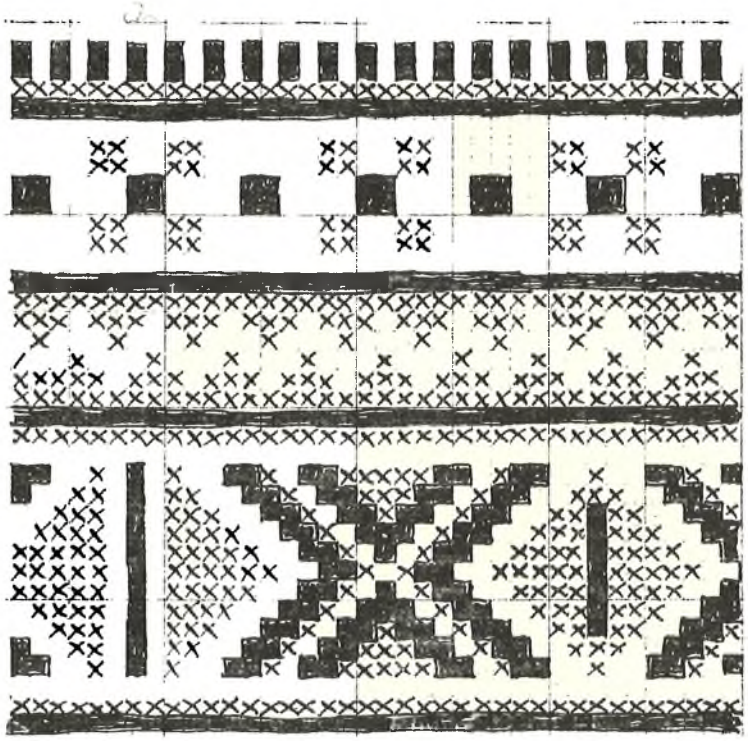

Роскішні

ВИШИВАНІ БЛЮЗКИ

з найлону й батисту
знайдете
на кожну
величину
в КООПЕРАТИВІ „БАЗАР“
822-823 N. Franklin St.
Philadelphia 23, Pa.

Взір із Волині

Широкий взір із вуставки жіночої сорочки на Волині, виконаний хрестиками у красках чорній і червоній. До вишивання вживати ниток марки Д. М. Ц. червона ч. 321.

Телячий міcток

Потрібно для 4-6 осіб:

2 ф. містка
2 зубці часнику
3 булки
½ скл. молока
4 яйця
4 ложки масла
2 ложки тертої булки
1 ложка зеленої, січеної петрушки
1 ложка кропу
сіль, перець
4 ложки товщу
2 ложки муки

Купуючи мясо, попрохати, щоб прорізали в ньому кишеню. Мясо помити й натерти сіллю з часником. Намочити булки в молоці, видушити і змолоти на машинці. Розтерти масло, додаючи по одному жовтку. Додати булку мелену і суху, приправити сіллю й перцем, додати січену зеленину, а на кінці шум із білків і легко вимішати. Начинити тим мясо й зашити. Натерти його мукою і вложити на розігрітий товщ. Пекти на 400° впродож 20 хвилин, а на 325° півтори години.

Подавати з зеленою салатою.

Начинювана паприка

Потрібно на 4-6 осіб:

6 паприк
¾ ф. худої вепровини
2 яйця
пів цибулі
пів булки
1 ф. помідорів

Із паприки відкроїти денце з хвостиком, помити її в середині від зерняток і вкинути на кипячу воду. Заварити її 10—15 хвилин. Вийняти, нехай прохолоне. До меленої вепровини вбити 2 яйця, пів тертої сирої цибулі і пів булки, намоченої в воді. Посолити й добре вимішати. Накладати начинку в паприки уверх і складати їх у ринці, отвором до гори. Окремо розварити помідори, посолити, перетерти через ситко і залити тим паприку. Накрити ринку і варити годину на вільному вогні.

Салата з баклажанів

Потрібно:

1 баклажан (синя груша)
пів цибулі
3 ложки оливи
сіль, перець
сок із цитрини

Спекти у рурі баклажан, при печенні треба його обертати час до часу. Коли вже мякий, вийняти до деревяної миски і з гарячого обтягнути синю шкірку. Лишити якийсь час, щоб стік із нього сік, який є гіркий. Його треба відлити. Потім роздушити мяз деревяною ложкою. Ножа не вільно вживати, бо баклажан почорніє. Посікти краєм ложки мяз, потім терти, додаючи по ложці оливу. Коли вже добре вбите, посолити, додати соку з цитрини і коли хто любить, може додати пів цибулі, втертої на терці. Поставити до леднички, щоб застигло Подається як салата з хлібом.

Сирівка з капусти

Потрібно на 4-6 осіб:

½ головки білої капусти
1 яблуко
½ цибульки
2 ложки оливи
1 ложка січеного кропу
3-4 ложки квасної сметани
сіль, цукор, перець

Капусту дрібно пошаткувати, перемішати з сіллю і дрібкою цукру. Яблуко пообирати й втерти на терці. Цибульку дрібно посікти, легко підсмажити на оливі, накриваючи риночку, на зовсім білу краску і додати до капусти. Додати кріп, перець, сметану і вимішати. Подавати до мяса.

Шпараґи з маслом

Потрібно на 4-6 осіб:

2 ф. шпарагів
1 ложка масла
1 ложка тертої булки

Шпараґи помити, почистити кінці з твердої лушпини. Залити окропом, що посолений із додатком дрібки цукру. Варити 15-20 хвилин. Вийняти з води на полумисок. Розтопити масло і вкинути на нього булочку. Коли зрумяниться, полити тим шпараґи.

Шпінат

Потрібно на 4-6 осіб:

2 ф. шпінату
2 ложки масла
2 ложки муки
¼ л. молока
вода, сіль
2 зубки часнику

Заварити воду з сіллю. Води дати небагато, лиш так, щоб шпінат не пригорів. Шпінат перебрати й добре виполокати під біжучою водою. Вкинути його на окріп і варити під покришкою на сильному вогні. Із води витворюється пара, в якій він доходить. Молоденький шпінат вистачить 10 хвилин, старший 15 хвилин. Вийняти на цідило і добре зцідити. Посікти на стільничці. Окремо підсмажити товщ із мукою на ясну краску, залити молоком, заварити, додати до того шпінат і вимішати. Посікти часник, розтерти з сіллю, додати до шпінату й вимішати. Подавати з яйцями.

Морква зі сметаною

Потрібно на 4-6 осіб:

4 великі моркви
3 ложки сметани
1 ложочка муки
1 ложочка масла
1 зубок часнику

Почистити моркву і покроїти в тонкі кружальця. Вложити до ринки, влити трохи води і масло, посолити і варити аж змякне. Окремо розколотити у сметані дрібку муки і залити моркву, нехай раз закипить. Коли хтось любить часник, може додати розтертий під кінець.

Риж із рабарбаром

Потрібно на 4-6 осіб:

1½ склянки рижу
3 склянки молока
1 ложка масла
1 ф. рабарбару
1 ложочка цитринової шкірки
¼ ф. цукру
1 ложка масла
1 ложка тертої булки

Видання Союзу Українок Америки - перевидано в електронному форматі в 2012 році. Архів США - Нью Йорк, Н.Й. США.

Городина

Городина достачає нашому організмові велику кількість вітамін та різних мінеральних солей, конечних для здоровя. Тому для родини далеко важніше, чи денно вживана городина добре та раціонально зварена, ніж чи вдалось вибагливе печиво.

А в нас нажаль недоцінюють її, забуваючи, що добре зварена городина смакуватиме, тоді коли недбало зварена не має смаку та залишиться на полумиску. Через те й городина не втішається популярністю в нашому харчуванні. В молодому віці цього не відчувається, зате вже у зрілому чи старшому появляються внаслідок того різні недуги.

Городина з огляду на свою мінерально-вітамінову вартість це харчовий продукт дуже делікатний. Коли приладжувати його неуважно, тоді вона тратить вище згадані складники а тим самим свій смак та головну свою вартість. Відомо наприклад, що шпінат, висмажений до брунатно-зеленого відтінку не смакує не тільки дітям, але й дорослим. А дитина, втративши смак до якоїсь городини ще в дитинстві, не повернеться до неї і в пізнішому віці.

Городина складається в великій мірі з води (80-90%). На суху матерію залишається в ній дуже мало. З цієї причини кальорична (енергетична) вартість городини дуже мала, як рівнож і білкова. Зате мінеральні соли, вітаміни й барвники ставлять городину у першому ряді наших харчевих продуктів.

Вітаміни знаходяться в кожній городині, хоч не в однаковій кількості. Переважають тут вітаміни, що розпускаються в воді (а саме В і С). Вітаміни (А і D), що розпускаються в товщах, переважають у продуктах звіринного походження.

Мінеральні складники знаходяться тут у такій кількості, що жоден інший харчевий продукт не може їх заступити. Одиноке вапно знаходимо більше в молоці, а мясо приносить більше заліза й фосфору. Кваси, які знаходяться в меншій чи більшій кількості у комірках городини, впливають корисно на виділювання соків травлення. Ензими впливають корисно на переміну матерії.

Барвники, які знаходимо в городині, мають свою велику вартість. Хльорофіль (зелений барвник) знаходиться в шпінаті, капусті, бруксельці, зеленій фасольці. У сполуці з хльорофілем знаходимо завжди залізо, якого потребуємо для витворення червоних тілець крови. У склад хльорофілю входить теж магнес.

Жовтий барвник (каротина, флявіна), що його знаходимо в моркві, жовтому „скваші" (гарбузі), жовтій фасольці, кукурудзі становить матеріял до витворення вітаміни А і В.

Волонник городини, що творить клітини рослини, добре впливає на травлення, побуджує рух кишок. Окрім того він виповняє шлунок, викликує почуття ситости, дає органам травлення матеріял до переробки, але їх не зуживає й не дає кальоричної вартости (добрий у літню спеку).

Коли взяти під увагу всі вичислені вартості, стає ясно, чому це такий важний продукт у харчуванні. Із цього випливають також засади приладжування городини. Що коротший процес приладжування, то менша втрата складників. Скоротити час миття, скоротити час варення, приладжувати безпосередньо перед їжою. Відливання води, смаження, підгрівання — це вороги городини.

Найпростіше споживання городини — це сирівка. Вся городина, яка не має у своєму складі крохмалю, годиться до сирої їжі (салата, помідори, огірки, морква, капуста). Та такої скількости як її організм потребує, не можемо спожити сирої, як рівнож городини, що має у своєму складі крохмаль (картопля, фасоля).

Однак приладжуючи городину варену, не намочувати її в воді, не заливати надто великою кількістю води, варити скоро на сильному вогні та лише так довго, щоб змякла. Приставляти її безпосередньо перед їжею!

Наталя Костецька

Заварити молоко з маслом. Риж сполокати і всипати на молоко. Раз замішати і варити на легкому вогні. Коли всякне все молоко, відставити з вогню. Рабарбар почистити, покроїти дрібно, додати цитринової шкірки, цукру і вимішати. Форму вимастити маслом, обсипати тертою булкою і накладати верствами риж і рабарбар. Пекти у печі около 45 хвилин. Подавати з битою сметанкою і цукром.

Птисі з ягодами

Потрібно:

1 склянка води
⅛ ф. масла
на кінець ножа соли
¼ ф. муки
4 яйця

До начинки:

½ літра сметанки
1 ф. ягід (залежно від сезону)

Заварити воду з товщем і сіллю. На кипячу всипати муку, відставити з вогню і добре розмішати. Підсмажити хвилинку на вогні, щоб постала одна суцільна маса. Коли тісто відстає від країв ринки, тоді воно готове. Виложити його в миску. Терти, додаючи постепенно по одному цілому яйцю. Коли тісто вбере всі яйця, тоді вставити на хвилину до леднички, щоб стужіло.

Помастити товщем бляху. Накладати ложкою кулі з тіста, величиною малого яйця у відступах тієї самої величини (сильно виростають). Піч добре вигріти перед тим. Пекти впродовж 10 хвилин на 400°, впродовж 20 хвилин на 375°, а ще 10 хвилин на 350° Не відчиняти печі під час того, бо опадуть. Вийняти і поставити, нехай прохолонуть. Перекроїти полонину. Начиняти вбитою сметанкою зі свіжими овочами.

Вийшла з друку куховарська книжка „Мясива". Ціна 60 ц. — Замовляти в Централі СУА.

ТКАНИНА ЦАРІВЕН

(Казка)

Була собі царівна — не царівна, а царівненятко — така була молоденька. І хороша була, і привітна була, а що розумна — то прединво.

Царівна спить, а знадвору погожий ранок стукає в вікно рожевими пальцями: дзінь дзінь!... Царівна розплющує очка і бачить: у неї на подушці гусениця завбільшки з палець. Не злякалась царівна, не заплакала. Усміхнулась та й каже:

— Як маєшся, гостенько! Ти перша прийшла мені на добридень сказати.

А гусеничка ніби розуміє, спялась на куценьких ніжках, покивала головкою.

Покликала царівна службу і наказала, щоб гусениці не вбивати, ні за вікно не кидати, щоб ніякої кривди їй не подіяти.

— В моїй кімнаті, в куточку, поставте деревце зелене, і покладіть мою гостю на листочок свіжий, пахучий. Я буду дивитись, як вона снідатиме.

А опівдні: — Буду дивитись, як вона обідатиме.

А ввечері: — Буду дивитись, як вона вечерятиме.

А на другий день: — Буду дивитись, як вона в мене житиме.

І жила собі гусениця в царівниній кімнаті: листячко поїдала, на галузці спала, все більша й більша ставала. І сталось так, що поїхала царівна з батьком, з матірю аж у десяте місто. Повертається з гостини, заглядає на деревце, а гусениці нема... Тільки на галузці висить щось таке дивне, кругле й подовгасте, грудка — не грудка... Задумалась царівна.

— Приведіть мудреця, хай скаже, що воно таке.

Прийшов мудрець бородатий, став те диво глядати, стукнув себе в чоло а й говорить:

— Це таке диво: мудре дерево мудрий овоч уродило.

— Коли так, то ти мусиш його перший зїсти! — відізвалась царівна.

— Я сирого не їм — в мене зубів нема! — мудрець відповідає.

— Нічого! Зваримо! царівна на те.

Зняли слуги грудочку з галузки, кинули в кипяток, зварили і мудрецеві подали на золотій таріллі. Став мудрець приливлятись, став міркувати, став грудочку розбирати, а це не грудочка, а торбинка, з тонісіньких блискучих ниточок виткана, всередині порожня... Гляне царівненятко та й сльозами обіллється:

— Ой, горе! Моя бідна гусеничка! Вже нежива!

А в тій торбинці справді мертва гусеничка.

Я ж казав! Я ж казав! — забурмотів мудрець і пішов додому. А царівна тужить і зідхає, торбинку розмотує, ниточки на пальчики навиває й думу думає-гадає. Думала-думала, а там і каже:

— Хочу я ці ниточки одну до одної складати, уздовж і впоперек переплітати, тканину ткати. Зробіть мені маленьке кросно*).

Зробили кросно, і царівна виткала манюсінький шматочок тканини. Хороша була тканина, мяка й блискуча. Дуже гарна була.

— Оце мені від безталанної гусеничкн подарунок! — каже царівна.

Подивились люди, стали й собі таких гусениць годувати. Гусениці випускали з ротиків блискучі ниточки, обсновувались ними і ховались у торбинках-коконах. А люди розмотували ниточки і ткали з них хороші тканини. Першу тканину принесли в подарунку нашій царівні. Швалі пошили з неї чудову суконку. Яка хороша була в ній молоденька царівна! Як ангел, як весна, як вранішня зоря перед сходом сонця...

Ось така вам казочка про першу тканину царівен і королівен — шовк. Тому то й гусеницю й метелика, в якого вона перекидається, називають шовкопрядкою.

Роман Завадович

*) ткацький станок

ДОЩИК

Довго сонце парило,
Землю напекло...
Хочби раз нахмарило,
Тінню затягло!

І земля стомилася
Квіти полягли...
Боже! все молимося
Дощику пошли!

Божа воля сталася,
Втішився ввесь світ:
Хмара посувалася
З заходу на схід.

З заходу повіяло
Теплим вітерцем
Потім враз засіяло
Бризками, дощем.

Іди, іди, дощику,
Не переставай,
Спраглу землю-матінку
Щедро напувай.

Дай снаги набратися
Нивам молодим:
Нам земля віддячиться
Збіжжям золотим.

Квітками веселими
Луки заряснять,
Радісні над нивами
Співи задзвенять.

Іди, іди, дощику,
Довго не вгавай,
Хай росте й пишається
Цей багатий край!

Що йде вгору тоді, як дощ паде вниз? (Парасоля)

Видання Союзу Українок Америки - перевидано в електронному форматі в 2012 році. Архів США - Нью Йорк, Н.Й. США.

ПРО КУРОЧКУ КАСЮ

Кажуть, що курочки дурненькі, а я хочу вам оповісти про свою курочку Касю, що зовсім не була така. Було в мене шіснадцять маленьких курчаток. Усі вони були жовтенькі, кругленькі і нічим між собою не різнились. Моя Кася мала тоді таке саме пірячко, як усі, але в дійсності не була така. Одного гарного дня, коли сонечко ховалось за гору, мама-курка кликала своїх діточок на спочинок. Всі вони бігали за нею, бо кожному хотілось сховатися під мамині крила. Одне з них було на скриночці і скочило на сам край її, хитаючись то вліво, то вправо. Певно, не могло вдержати рівноваги — і впало на землю, вдарившись головкою об пеньок дерева. Курятко стратило притомність. Трохи згодом воно почало кидатися, тріпотіти ніжками — хотіло встати, але не могло. Жаль мені стало курчатка. Я швиденько підбігла до нього, взяла на руки і почула, як сильно билось у нього серденько. Від цього часу пильнувала я цю калічку і назвала її „Касею".

Вона хворіла довго. Бувало, коли вона ходила спокійно, повільно, то й не падала на землю. Інші курчатка бігали за мамою, бо вона то якусь мушечку знайде, то хробачка, то травичку зелененьку, то зеренце і тоді всіх їх кличе, а вони біжать як стій до неї. А вже як шуліка надлетить, то вона всім каже ховатись під кущ, віз, дерево, під що попадеться і наказує їм сидіти там нерухомо, що вони й робили. Такі маленькі, а вже добре розуміли, що то значить ворог!

В таку хвилину, коли мама давала знак небезпеки, то Кася розженеться й собі бігти. Але в цю ж мить голівка їй закрутиться, вона втрачає рівновагу, падає на землю і вже не може встати. Старші курки підбігали тоді до неї і дзьобали її.

— Раз воно до нічого, — думали курячі голови, — не хочемо мати в нашому гурті хворих. Треба його вбити...

Я боронила Касю і брала її до хати. З того часу Кася почала жити іншим життям.

Раненько, коли курочки бігли до їжі, Кася не бігла, а спокійно прямувала до хати. На своїх сестричок не звертала уваги і не цікава була подивитись, що вони дістали на сніданок. Сміло переходила коридор, їдальню й ішла до кухні. Там у куточку стояли дві мисочки, а в них смашний сніданок. Їла Кася багато й то тричі денно.

Моя Кася стоїть випрямлена, а під нею жовте яєчко.

Ходила переважно одинцем. Подальше від стада скубала собі травичку, шукала за комашками, хробачками. До курника заходила остання, бо сестрички і братчики не любили її та дзьобали, куди попало. Кася все дальше і дальше від них відсувалась. Так минав день за днем, Кася росла і хвороба поволі минала.

Вона дуже мене любила. Звідки б я не йшла, вона біжить напроти мене й рухає хвостиком на знак вдоволення. Бігає наче песик за мною. Минали місяці. Кася вже не падала на землю, з жовтенького курчатка стала темно-брунатною куркою. У хвості мала одне чорне перо, а до кухні так звикла, що знала всі її кути, була чемна й дуже любила слухати музику. З її приходом у хату я наставляла радіо, а Кася скакала на крісло і, приймаючи поставу співачки, починала кудкудакати: ко... ко... ко..

Одного дня Кася від самого ранку була дуже неспокійна. Бігала з місця на місце, щось шукала. То під кошик, то під кущик, то стукала дзьобом у двері, бігала довкруги хати. Впустила я Касю в хату, а вона прямо скочила на канапу. Ходила здовж і впоперек неї, наче б шукала чогось, сідала, то знов вставала. Та мені було ніколи слідкувати за нею, бо треба було приготовляти обід у кухні. Я й забула за Касю. По довшому часі чую в їдальні голосне: куд-ку-дак! куд-ку-дак!

Дивлюсь, а моя Кася стоїть випрямлена і дивиться прямо на мене, а під нею жовте яєчко. Перше яєчко Касі! А її очі говорили:

— Оце тобі подяка за опіку надо мною!

Наталя Бачинська

НЕПРОШЕНИЙ СВІДОК

На пасовиську коза
все ганяла, дереза.
Як розсердиться пастух,
вдарить дрюком поміж вух!

Ой, дістала ж то коза,
ой, дістала, дереза!
А пастух цілком без ніг,
а в кози відбитий ріг.

„Ой, ти, кізочко-козо,
не жалійся, дерезо!
Ти додому вже біжи,
господині ж не кажи!"

— „Хоч додому побіжу,
господині не скажу,
але що ж його робить,
як відбитий ріг кричить?"

О. Лятуринська

ЗАГАДКИ

Що то за птах з шістьма аж ногами,
Вечором в літі літає над нами;
Швидко літає, у сурму він грає,
З нас він червону кров випиває.

(Комар)

Про літні радощі розказує дітям збірник „Літо". — Ціна 70¢. Замовляти в Централі СУА.

ЯК КИЦЯ-МИЦЯ СВІТАМИ ЛІТАЛА

Була собі прегарна Киця-Миця. Мала гладесеньку сніжнобілу шерсть від вусиків аж до пазуриків. Та найгірше — вона сама знала, що вона гарна. Тому, як побачила дзеркало, ставала перед ним і оглядала себе з усіх боків. Не могла налюбуватися собою.

— Справді, яка я гарна! — говорила сама до себе. — Не сидіти мені дома на печі! Піду я в широкий світ, щоб усі бачили, яка я красуня!

Як загадала, так зробила. Причепурилася, прилизалася і побігла на станцію, де стояв залізничий поїзд, готовий до відїзду. Паровіз стогнав, зідхав і пчихав. Він чекав нетерпляче на час відїзду. Киця підбігла й запитала:

— Любий паровозику! Чи схотів би ти взяти мене з собою? Я Киця-Миця.

— Ах, дуже радо, Кицю-Мицю! — відповів паровіз. — Але я такий чорний, задимлений паровіз, а ти білесенька й чистесенька... Я міг би тебе зовсім замурзати.

— Як так, то я не поїду з тобою, — сказала Киця й пішла собі геть. Прийшла над велику ріку, дивиться, а там пливе корабель-вітрильник.

— Любий кораблику! Візьми мене з собою! — попросила Киця. — Я Киця-Миця!

— Ах, дуже радо, Кицю-Мицю! — сказав корабель. — Але ти така білесенька, чистесенька, а я старий і мокрий вітрильник, можу тебе зовсім замочити...

— Як так, то дякую! — сказала Киця. — Поїду якось інакше!

І пішла собі геть. Не довго йшла, аж прийшла на міську площу. Дивиться, а там сидить бабуся, що продає бальоники. Бабуся задрімала, а бальоники хитаються на довгих шнурках і силкуються полетіти вгору, та не можуть, бо шнурки тримають. Найбільше сіпався найкращий і найвищий бальоник. Він був також білесенький і мав найдовший шнурок.

— Ох, якби ти міг полетіти! — шепнула Киця-Миця до того бальоника. — Ти міг би взяти й мене з собою...

— Не говори багато, тільки урви шнурок і полетимо! — відповів тихенько бальоник.

— Прекрасно! — сказала Киця. — Тільки не лети зависоко, бо в мене голова закрутиться. — Киця простягнула лапку і сіпнула шнурок найвищого бальоника. Її вмить підхопило вгору. Вона держалася міцно шнурка і підлітала з бальоником усе вище й далі.

— Ах, ах! — захлистувалася Киця повітрям. — Ти летиш зависоко, бальонику! Я впаду, я загину!..

Але бальоник не слухав. Він летів вище й вище. Саме пролітав понад високою вежею.

— Вежечко, порятуй мене! — просила Киця. — Порятуй!

Але вежа не могла нічого порадити. Вона тільки блищала своїм вершком і маяла хоругвкою, та це не помагало. Бальоник полетів далі.

Надлетів вітер, і Киця просила:

— Вітре, Вітрику, рятуй мене! Затримай того бальоника, бо вмру!..

Але й Вітер не поміг. Щоправда, він почав дути, думаючи, що стримає бальоника, але бальоник від подуву Вітра понісся ще легше і хутчіше вгору. Летять, летять, аж долетіли до хмарки.

— Хмарко, порятуй мене! — просить Киця. — Але Хмарка не вміє нічого іншого, лише дощем накрапати. Почала накрапати дощем, щоб стримати бальоника. Але він розгулявся-розігнався, виминув Хмарку і полинув далі.

— Пропало! — сказала Хмарка. — Може поможу тобі, як будеш вертатися.

— О, я вже певно не вернуся! — заплакала Киця і полетіла далі.

Тимчасом шалений бальоник помчався просто до Сонця.

— Лиш не до Сонця! — закликала перелякана Киця-Миця. — Сонце спалить тебе й мене!..

Але бальоник не слухав. І раптом, уже недалеко Сонця — лоп! бальоник тріснув, загорівся, і його останки почали спадати вниз. То Сонце поцілило бальоника пекучою стрілою з свого огненного лука.

А тепер Киця летіла в безвість, униз, аж дихання їй заперло. Збоку зявилась Хмарка.

— А, то ти, Кицю-Мицю!

Впізнала Хмарка Кицю, підсунулась і схопила Кицю в свої обійми. Киця поклалася на Хмарку, як на мяку перинку і смачно заснула по всіх трудах. Та не довго спала, бо Хмарка раптом збудила її й каже:

— Кицю, шукай собі іншого притулку, бо я трохи змерзла і чую, що зараз замінюся в дощ.

Киця миттю схопилася, та все таки — запізно. Хмаринка замінилася в дощ, а Киця почала знов спадати стрімголов. Аж глип! — надлетів Вітер і впізнав її.

— А, то ти, Кицю, вже вертаєшся...

— Візьми мене, Вітрику, на крила, — просила Киця, — і понеси на землю, бо як ні, то я собі голівку розібю.

— Не можу, Кицю, бо передо мною далека дорога! Але ти полетиш зо мною, а колись я зніму тебе й на землю.

— Ні, спасибі, я вже не хочу літати! — сказала Киця. — Я хочу на землю, додому!

Але Вітер ухопив Кицю і поніс на крилах. Тоді Киця розлютилася і почала дряпати Вітра гострими кігтями.

— Ай! — закричав Вітер і пустив Кицю вниз.

Киця була б пропала, але саме на її дорозі стояла вежа.

— О, Кицю, ти вертаєшся! — сказала Вежа, приязно замаяла хоругвкою і зловила її на свій шпиль. — А тепер обережно злізь собі на **землю!**

Киці не треба було цього двічі казати. За хвилину була вже на землі, післала вежі поцілунок лапкою і побігла додому.

Але, як стала тепер перед

(Продовження на стор. 26)

Видання Союзу Українок Америки - перевидано в електронному форматі в 2012 році. Архів СУА - Ню Йорк, Н.Й. США.

UKRAINIAN WOMAN

OUR ENGLISH COLUMN

THE YEAR 1933

The month of June 1953 has been designated as the time of mourning by the new Ukrainian emigration all over the free world. The Ukrainian immigrants brought this sorrow in their hearts from their native land to this freedom-loving country. And now they wish to tell the American people the true story, how 20 years ago a fraudulent famine had been forced upon the hard-working Ukrainian peasants which crime resulted in destroying 7,000,000 lives, men, women and children. Moscow is trying to conceal this act of Soviet genocide, but the wickedness always fares ill in the world, and now is high time to reveal the truth.

Up till now the world refused to believe, or even to learn of these bestial crimes of Kremlin that served as means to subject the relentless peoples. The scheme of collectivization of farmers was an expedient for subjugation. It meant coercive seizure of the farms and cattle to convert the peasants into proletarians completely controlled by the government. In the kholkhoz (collective farm) they lost not alone their property but likewise their freedom and initiative, and thus became slaves.

The Soviet government was well aware that Ukrainian farmers would not consent of their free will to join kholkhozes, hence bolshevik authorities had begun preliminary preparations for such a design as early as 1928. First they arrested and deported tens of thousands from among educated classes, and priests in particular. At the same time they destroyed churches in the cities, towns and villages.

In 1929 a conference of bolshevik "agriculturists" took place in Moscow, which prepared a plan for collectivization. In the winter of 1930 no less than 2,000,000 Ukrainian "kulaks" (well to do peasants), men, women and children were deported to Siberia.

Of this act which was known as dispossession of prosperous farmers, Olga Marchenko, who testified at Victor Kravchenko's trial in Paris, relates as follows:

"My husband and I had 5 acres of land, a cow and a pair of horses. The bolshevik government imposed on us very heavy taxes which we were unable to pay. Then the communists seized everything we had and evicted us from our own house. I was in the 9th month of pregnancy and gave birth to a child in the cellar, which died soon after owing to cold and hunger."

After the bolsheviki had thus terrorized the peasants, they sent to Ukraine 25,000 Russian laborers who volunteered for the job of robbing prosperous peasants of all their possessions. They really looted their last grain of food. This diabolic task created the famine in Ukraine, deceptively planned and thrust upon Ukrainian farmers. At the very same time the Kremlin masters were exporting the Ukrainian wheat to foreign countries.

Wail of woe and lamentation enshrouded the villages of Ukraine. The worst agony tormented the mothers for they felt the calamity doubly, being unable to provide even the scant food for their children, and more so when their husbands were forcibly taken away and deported to Siberia.

Multitudes of children and elders were dying daily. The percentage of death rate of infants was so high that 7 years after the schools lacked pupils for the first grade.

There are no official statistics yet other statistical accounts say that around 7,000,000 people died of starvation in Ukraine 20 years back.

One more grave calamity resulted from bolshevik famine. The grabbing of farmers' property, the famine and persecution were the cause that great masses of children became homeless. There were also instances that mothers were compelled to abandon their famished children on the crossroads. Because a mother could imagine only two perspectives: either her child will die of starvation or maybe he will be taken into the children's home.

These homeless children scattered all over Soviet Union. Even now this phenomenon did not disappear entirely. They usually were taking possession of old deserted buildings in a town, or digging caves in the gorges. They were stealing to survive. The railroad stations, even the trains were pestered by them. This was a spectacle of moral debasement which subsequently gave rise to criminal element. The bolshevik government has been ever striving to defeat this trait, but it failed in its endeavor even up till now.

Today, 20 years after this government instigated and perpetrated "experiment," we who witnessed this horrible predicament, cannot keep silent. Because who can assure the world today that the same plight might not arise in other countries which may decline into the communist sphere? As far as Kremlin is concerned—oh, these masters of deceptive propaganda and perversion can "explain" any phenomenon after their patterns, as they always did.

M. S.

Our new address is:
909 N. Franklin Street
Philadelphia 23, Pa.

10th CONVENTION OF THE UKRAINIAN NATIONAL WOMEN'S LEAGUE OF AMERICA, Inc.
May 30-31—June 1, 1953, Detroit, Mich.

PROGRAM FOR JUNIOR LEAGUE SESSION
Saturday, May 30, 1953—4:00 p.m.—7:00 p.m.

SESSIONS OUTLINE

Presiding: Miss Joanna Draginda, Detroit Convention Committee
Opening
Welcome of delegates and guests by Mrs. Sophie Shada, Detroit Convention Committee
Introduction of Mrs. Lototsky, U.N.W.L. President
Election of Sessions Chairman and Secretary
Presiding: Sessions Chairman
Appointment of Resolutions Committee
Sessions Program
Panel Discussion
Formulation and Adoption of 2-Year Program
Report of Resolutions Committee
Closing

SESSIONS PROGRAM

Theme: *"Future of the Ukrainian Junior League"*

10-minute talk—"History and Accomplishments of Jr. League"
Speaker: Miss Helen Mural, Jr. Vice-President

20-minute talk—"Role of the Jr. Leaguer in a Nationality Community"
Speaker: Mrs. Alvord, Member of Detroit Federation of Women's Clubs

(6) 5-minute talks—"Activities of Junior Branches"
Speakers: Representatives of each Junior Branch outlining past year program of their respective branch

5-minute talk—"Where Do We Go From Here?"
Speaker: Melania Milanowych
Suggest means of closer bonds between various junior branches; propose junior branches jointly undertaking a League project

30-minute Panel Discussion—Moderator: Mrs. Wm. Volker

UKRAINIAN EVENING IN AUSTRALIA

The Ukrainian Women's League of Australia, assisted by the Australian Culture Association, presented in Sydney an Ukrainian evening in remembrance of the celebrated Ukrainian poetess Lessya Ukrainka.

The program consisted of a lecture on the works of the author, of recitations of her poems, and staging of her play "The Forest Song."

WFUWO AT MMM CONGRESS

As it has been already reported a congress of the World Movement of Mothers (MMM) is to take place at Brussels, Belgium, June 8 to 12.

The WFUWO (World Federation of Ukrainian Women's Organizations) will be represented at the gathering by Mrs. Irene Pavlikovska from Canada and Mme. Zinaida Vityaz from Belgium. They will likewise take part in the course of the congress.

10th CONVENTION OF UNWLA

On May 30 and 31 and June 1 the Tenth Convention of the Ukrainian Nat'l Women's League of America, the largest and oldest Ukrainian organization in the Western Hemisphere, was held in Detroit, Michigan. Delegates from 14 states attended.

The UNWLA, as is well known, was founded in 1925 in New York. At the present time it embraces 63 branches with more than 5,000 members.

REFLEXES FROM STALIN'S FUNERAL

We could not just glance at one of the photos in the "Life" magazine and then turn to an adjoining resplendent picture advertisement. Why? What is arresting our attention? There is a communist orator who is addressing the people in one of the cities of Sovietland. A mass of people is listening to him, or maybe they are merely standing there and weighing different thoughts in their minds? We are trying hard to read the minds of these people, mostly women, at the photo. We wish to guess what they might be thinking of at the moment. Still we can't find the answer to our imagined queries. We are dumfounded by the muteness of their countenances.

They are deprived of the semblance of their personal identity. They are mute, staring in stupor, and all seem to look alike, the young and the old ones. Are they really so similar, spiritually dead? Amid the grey mass of faces in like kerchiefs (the garments also stress the spiritual trait of the wearers), one female face stands out, it rather expresses a desperate tenacity which seems to overcome the outer stupor. This particular face is perhaps denoting the thoughts of those inanimate creatures that are pretending to grieve over Stalin. Are they really at the bottom of their hearts "despairing" over the death of the man who deprived them of everything human, who became the despot over their animal "to be or not to be"? Or may be they are lamenting and shedding their last tears for their own broken and frustrated lives, as well as of their children, husbands, brothers and parents? Their stunned muteness will tell it. Let us hearken to it heedfully. **N. P.**

Видання Союзу Українок Америки - перевидано в електронному форматі в 2012 році. Архів СУА - Ню Йорк, Н.Й. США.

С Ф У Ж О

Світова Федерація Українських Жіночих Організацій

Як постав Світовий Союз Матерей

Із кругів М.М.М. дістали ми на наше прохання — цей допис, що висвітлює шлях, яким ішло це велике міжнародне обєднання матерей.

Перший почин

Суспільний і Громадський Союз Жінок уже довгі роки працює в користь жіночого руху. В багатьох країнах членки його працювали активно над покращанням жіночої долі. Час від часу вони здавали спільно звіт із своєї діяльности.

І так 26. квітня 1947 р. зїхались до Парижа представниці 29 націй, щоб узяти участь у конгресі, якого темою було: „Мати — чинник людського поступу" Різні звіти виказували труднощі, які поборює мати, виконуючи свої материнські, родинні й суспільні обовязки. Рішено тоді — в виду важливости тих проблем — створити світове обєднання матерей, що могло б знайти розвязку тих усіх завдань.

Так постав Світовий Союз Матерей.

Хартія Матері

Основники Союзу взялись зараз же до праці. Першим їх кроком було створення Хартії Матері.

Цей ясний, глибоко продуманий документ, зясовує умовини, в яких повинна жити мати, щоб відограти ту велетенську моральну, інтелектуальну, суспільну, економічну й законну ролю, до якої вона управнена в людському суспільстві. Вона розвиває також обовязки й права матері, як це видно в такому уривку:

„Дорівнюючи чоловікові з природи, жінка повинна мати свободу у виробі способу свого життя..."

„Законна і стійка родина — це найкраща запорука щастя матері, а також її чоловіка й дітей..."

„Економічні умовини країни повинні дозволити матері свобідно віддатись своїм родинним завданням..."

Опублікування цього документу стало великим успіхом. Тим більше зацікавлено його прийняли, що по розладді і захитанні воєнного часу, глибокий розгляд завдань матері став конечним.

Першою ціллю новоствореного Союзу було — знайти признання для Хартії Матері в усіх країнах. Хартію Матері поширено різними мовами так, що вона дійшла до вищих урядових кол усіх держав та міжнародних організацій, де М.М.М. висилає своїх представниць. По двох роках прийнято Світовий Союз Матерей членом-дорадником Суспільної й Економічної Ради Обєднаних Націй. Його делегатки брали участь у праці УНЕСКО й УНАС, а також у Міжнародній Конференції Праці та приготові декларації Прав Людини.

В усіх цих центрах делегатки М.М.М. причинились — завдяки їх обізнаності з усіми сторінками жіночого життя, та зібранню солідного документального матеріялу — виразно до вислідів їх праці.

Методи праці

Повернути матері справжнє її місце в світі, до якого вона має право — ось, яка ціль організації. Для тієї цілі потрібно перш усього ствердити — яке її місце в кожній країні, а потім витягнути висновки з тих дослідів. Це й є завданням організації. Щоб дістати інформації, треба звернутись до всіх спеціялістів (законодавців, лікарів, політичних діячів). Досліди широкого розміру розпочати в усіх кругах суспільства та вимінювати зібрані матеріяли з іншими країнами, що працюють подібно. Ось методи праці.

А хто це буде переводити? В кожній країні існує національний комітет, що складається з матерей і виховниць. Вони існують самостійно, або при якійсь організації (СФУЖО має Виховну Комісію у Филаделфії і виховних референток у всіх країнах українського поселення). Акцію цих комітетів узгіднює Рада й Управа М.М.М.

Найближчі завдання

Перший конгрес М.М.М. у 1950 р., що йшов під гаслом „Мати в економічному житті", виніс силу проблем. Також праця комітетів у кожній країні зясувала безліч труднощів, що залежать від проблем даного народу. Наприклад жінки поневолених народів мусять розвязати проблему визволення, жінки народу, де відбувається війна, мають інші труднощі. Та всі вони зводяться до одного: спинюють матір в її основному завданні, що зясоване в Хартії Матері.

За кілька днів розпочнеться в Брюсселі конгрес комітетів, що розглядатимуть виховну ролю матері. Тут подадуть свої реферати національні комітети, тут вискажуться про те спеціялісти та урядові чинники. Шукатимуть розвязки тих завдань, що їх мати не може осягнути в своєму відвічному виховному завданні. Це буде крок уперед на цьому шляху, що ним іде мати від віків та здійснює на ньому своє призначення.

Міріям Теральді

Олена Залізняк

Наші зовнішні звязки

II.

Більше в цьому напрямі можуть зробити жіночі організації, що обєднують загал національно свідомого жіноцтва, піддержують у ньому почуття сили і значення та стають для нього на чужині осередком громадського життя і рідного побуту. Умовини і можливість праці таких товариств неоднакові не лише на різних континентах і в окремих державах, але часто і в містах тієї самої країни. Та всеж таки силу і вартість організації творять у першу чергу люди, їх відданість справі, їх віра у слушність і потребу їхньої праці та ідейний, щирий підхід до неї. Обєднані у своїх товариствах можуть жінки зробити чимало для обзнайомлення чужинного довкілля з українськими проблемами загалом, а з теперішнім життям української жінки під тоталітарним большевицьким режімом зокрема. Тепер для такої теми можна знайти завжди охочих слухачів. У більшому розмірі проводити цю акцію можуть централі, що обєднують більшу кількість однородних товариств, представляють більшу силу та мають підставу репрезентувати українське жіноцтво даної країни або значну його частину. Централі ці — це власне члени СФУЖО — їх уже тепер дванадцять, що представляють українське жіноцтво з десяти держав і чотирьох континентів. На них спочиває обовязок навязувати звязки з чужинними жіночими організаціями та чільними громадськими і політичними діячками даної країни.

Деякі з них, давні і численні організації, як Союз Українок Америки, Організація Українок Канади, Союз Українок Канади, (що не є членом СФУЖО) займалися цією акцією ще давніше. Давне вже й поселення Південної Америки, але через менше число української імміграції і важкі умовини життя й жіночі організації чисельно слабші. У сучасну пору ця ділянка праці набирає щораз більшої ваги і їй ці організації повинні присвятити ще більше уваги. Також ті, що постали не так давно, як Ліґа Українських Католицьких Жінок, Жіночі Секції при Хліборобсько-Освітньому Союзі, Союз Українок Франції, які внаслідок припливу нових членів зросли в силу, вже можуть розгортати цю роботу. Що і в непривичних зовнішних, побутових умовинах і не надто сприятливих політичних можна це добре розвинути — доказує Союз Українок Австралії, що увійшов у члени Національної Ради Жінок Австралії.

Кожна з цих організацій має окремі умовини праці й діяння у своїй країні. Одні з них інформують чуже довкілля своїми виступами, як виставками народнього мистецтва, показами Різдвяних і Великодніх звичаїв, доповідями, тощо. Це є успішний спосіб, що вимагає великого вкладу праці та організаційного хисту. Дальшим степенем інформування чужини є співпраця й членство в місцевих жіночих централях. Цього осягнули давні жіночі організації, як Союз Українок Канади, Організація Українок Канади, Союз Українок Америки та згаданий уже Союз Українок Австралії. Така співпраця вимагає певного вкладу сил в завдання чужої місцевої централі, але це звязує й зобовязує її. Найновішою спробою співпраці — є лучитись для спільних акцій із жіноцтвом поневолених народів, що дало в поодиноких випадках дуже добрий вислід.

Тут можна також згадати успішні одиниці, що зуміли — завдяки особистим даним і прикметам — увійти у тісний контакт із чужинними організаціями чи чільними діячками. У Канаді це є Ганка Романич-Ковальчук, в ЗДА Анастазія Вокер, в Европі др. Олександра Піснячевська і Марія Томашівська, в Аргентині Ніна Онацька. Такі звязки слід піддержувати й розвивати. Статті п. Ганни Чикаленко в ч. 7-8, 10, 12, 1952 "Н.Ж." є доказом, як багато користи можуть вони принести у відповідний момент.

Українські жіночі організації в Европі, хтч дуже змаліли через переселення скитальців за океан, не тратять свого значення. У Франції, Англії й Швайцарії мають свої осідки централі міжнародніх, жіночих організацій, відбуваються там різні конгреси та зїзди. Українкам треба використати їх для пропаганди нашої справи. Їх обовязком є слідкувати за проявами цього життя та особистою участю чи листовно вдержувати звязки. В Европі знаходиться ще багато провідних жінок, які можуть виконати цю ролю, як це доказали конгрес Світового Союзу Матерей у 1950 р. та недавній зїзд журналісток у Німеччині. Матеріяльні труднощі, які відчувають наші організації в Европі повинні б для тієї цілі усунути наші організації за океаном.

Посиленню акції звязків перешкоджають окрім матеріяльних ще й мовні труднощі. Новоприбулі українки замало опановують ще мову країни нового поселення, щоб могли зручно інформувати про свій рідний край. Особливо важна в таких справах участь українок із центральних земель, що могли б із власних переживань характеризувати ж а х л и в и й большевицький режім. А ті українки, що вже виросли у країнах нового поселення, замало визнаються в проблемах рідного краю їхніх батьків. Тому конечна дружня і послідовна співпраця давніх і нових імігранток для цієї мети. Новоприбулі можуть давати матеріял до виступів та інформацій, а тут роджені могли б подавати їх у відповідній формі чужинцям.

Світова Федерація Україн-

Видання Союзу Українок Америки - перевидано в електронному форматі в 2012 році. Архів СУА - Ню Йорк, Н.Й. США.

Десята Конвенція СУА

В кінці травня відбудеться в Дітройті десята конвенція Союзу Українок Америки. Зупинімся на праці, значінні та досягненнях, цієї найстаршої та найбільш впливової жіночої організації на американському терені.

Початки її сягають 1925 року. Найбільший розвиток і зріст 1930—1945. Плянова і систематична праця 1945—1953.

Пригляньмося цьому останньому етапові. Закінчення другої світової війни має великий вплив на зміну настроїв і політичних поглядів американського громадянства. Серед цього великого та могучого англосаського світу живе українська еміграція вже загосподарена, з набутим досвідом та правом громадянства, яка втішається також успіхами прибраної батьківщини — Америки. Одначе ця радість та вдоволення якесь неповне. Щось муляє на дні душі — доходять щораз упертіші вісті про важку, загрозливу ситуацію для цілости українського народу там, на рідних землях. Сотні тисячів вигнані зі своєї батьківщини, вигнані одним, чи другим ворогом, тиняються „на бездоріжжях велелюдних", часто без куска хліба та даху над головою. А ще більше рідних сестер та братів осталося там, за залізною заслоною і вісті про них не доходять. А як і дійдуть, то якісь такі нелогічно жахливі, що вірити їм трудно, бо серед найбільш родючої землі, гинуть з голоду мільйони людей, — або ж у своїй Українській Радянській Соціялістичній Республіці, так би мовити, у власній державі, нема ніякої української влади, ані самостійности, а повне закріпощення старшим братом — московським большевиком.

Інтуїція жіночої душі найскорше розвязала цей Гордіїв вузол логічних суперечностей. Союз Українок Америки вже 1946 р. навязав контакт із жіночими організаціями поза Америкою, головно в Німеччині. Страхіття голоду відомі йому були ще з 1933 р. бо в той час переведено тут в Америці численні протестаційні віча та поважну допомогову акцію голодуючим. Так і тепер взяв на себе матеріяльну допомогу скитальцям, яку переводив безпосередньо членками своїх Відділів для окремих делегатур ОУЖ у Німеччині. Крім цього обслуговував усі майже жіночі організації безкоштовно своєю пресою. А зясовуючи собі повне розпорошення організаційної праці та сил наслідком війни у 1917 р. вирішив скликати світовий конгрес українського жіноцтва.

В обличчі одної з найбільших трагедій українського народу, СУА зрозумів і відчув потребу обєднання думки та акції українського жіноцтва. Репрезентуючи найбільшу, а може і найчисельнішу в той час самостійну жіночу організацію, взяв на себе ввесь тягар і відповідальність за скликання конгресу. Цей конгрес відбувся в листопаді 1948 р. як ясна і переконлива маніфестація, перед цілим світом, єдности української жінки у змаганнях за свободу і незалежність України.

А створення СФУЖО — це конкретизація нарад конгресу — обєднання українського жіноцтва, розкинутого по цілім світі в одну Світову Федерацію Жіночих Організацій. Мета Федерації — взаємна організаційна допомога, обмін досвідом праці та виробленням напрямних для спільних та успішних акцій, чи виступів перед власним громадянством та на міжнародньому терені.

І треба констатувати, що СУА, даючи ініціятиву для створення СФУЖО, взяв на себе почесний обовязок плекати цю, так би мовити, „дитину" аж до повного її розросту. Так і сталося. І сьогодні, коли СФУЖО із пяти членів дійшов до 12-ти, а то й більше, немала заслуга в цьому і Союзу Українок Америки, його проводу та членок. Голова СУА п. Олена Лотоцька є першою містоголовою СФУЖО і в розгоні організаційної праці часто переходить в агенди СФУЖО, якого секретаріят користується в повності домівкою та канцелярійним приладдям СУА. Членки СФУЖО оплачують 15 цент. річно на вкладки до СФУЖО. Всі членки колегії СФУЖО є членками СУА. І видно, що така тісна співпраця приносить добрі успіхи, бо і СУА зріс до 63-х Відділів та 5.000 членок, а СФУЖО обєднало вже 12 жіночих організацій у всіх країнах світу. З нагоди десятої конвенції треба побажати СУА, щоб і на будуче виявляв таку корисну ініціятиву та радіючи успіхами своєї організації, був і надальше доброю матірю для СФУЖО

К. Г.

ських Жіночих Організацій, як надрядний центр, плянує й піддержує звязки з міжнародніми жіночими організаціями при активній співпраці своїх членів-централь. Успіх на конгресі Світового Союзу Матерей у Парижі та на влаштовуваних ним Базарах не був би повний, без вкладу праці Союзу Українок Франції, без помочі жіночих організацій Англії, Бельгії й Німеччини. Те саме відноситься до недавнього зїзду журналісток та до майбутнього конгресу М.М.М. у Бельгії.

Та міжнародній круг звязків СФУЖО слід би поширити. Це може статись шляхом ділового контакту з поодинокими комісіями й пресою міжнародніх жіночих організацій. А може піти також у порозумінні з жіноцтвом інших поневолених народів, що знайшлись, як і ми, на вигнанні. Оба шляхи можуть довести до цілі і треба тільки пляново й обдумано повести працю.

Памяткова Книжка десятої конвенції СУА подає огляд праці СУА, програму конвенції та оголошення. Замовляйте в Централі СУА.

✝

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 31. березня 1953 р. померла членка 6. Відділу СУА в Рочестер, Н. Й., бл. п.

КАТЕРИНА ГНАТІВ

проживши 61 років.

Покійна народилася в селі Верхня, пов. Калуш, Зах. Україна. Залишила у невимовному смутку три дочки.

Катерина Гнатів була чесною, жертвенною і свідомою членкою і тому боляче відчув наш Відділ її смерть, а багато членок прийшло віддати останню прислугу Покійній на похороні, який відбувся 6. квітня.

Хай над Твоєю могилою царить вічний спокій, а прибрана земля буде пером.

С. Онуфрик, секр.

ЯК КИЦЯ-МИЦЯ СВІТАМИ ЛІТАЛА

(Продовження зі стор. 20)

своїм дзеркалом, мало не зомліла з переляку й жалю. Її прегарна біла шерсть була замазана, поплямлена, скуйовджена і мокра. Вона довго пильно милася й вилизувалася, поки знову стала біленька. Але далі була мокра, і шерсть не хотіла висихати. Нараз блиснуло Сонце з-за хмари і шепнуло до Киці:

— Не турбуйся, Кицю-Мицю! Я трохи провинилося, бо поцілило стрілою бальончика. Тому тепер мої промені висушать тебе, і ти будеш гарненька, як колись. На другий раз уважай і не вибирайся в мандрівку, яка тобі не під силу!

Так і сталося. Сонце висушило Кицю, а Вітрець ще й вичесав та вигладив її. Киця стала ще краща, як була колись, але перестала чванитись своєю красою. Тому й не думає про світову мандрівку, лише тихенько сидить собі дома і читає книжечку про „Котика в чобітках".

Прися Мадер

Літні оповідання й віршики знайдете в книжечці „Соняшні дні". Ціна 30¢.

Програма Десятої Конвенції Союзу Українок Америки

30., 31. травня і 1. червня 1953

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ
4655 МАРТИН СТ., ДІТРОЙТ, МИШ.

П'ЯТНИЦЯ 29. ТРАВНЯ 1953

Вітання Делеґаток Десятої Конвенції СУА, приготоване Молодечими Відділами СУА, ч. 58, 61 в Дітройті, в готелі Туллер, Ґренд Сіркус Парк, Дітройт.

ПЕРШИЙ ДЕНЬ — 30. ТРАВНЯ 1953, СУБОТА:

7. год. ранку: Реєстрація делегаток і гостей Конвенції в Народні Домі
8. Служба Божа в Українській Католицькій і Українській Православній Церквах
9. Продовження реєстрації делегаток і гостей Конвенції
10. Відкриття Конвенції
Вибір Конвенційної Президії
Вибір Комісій
11. Реферат: Завдання української жінки на еміграції, п. М. Біляк
12. Обід
1. Звіти делегаток Відділів СУА
4. Сесія молоді
8. Бенкет

ДРУГИЙ ДЕНЬ — 31. ТРАВНЯ 1953, НЕДІЛЯ:

9. год. ранку: Служба Божа
10. Привіти усні й письмові
11. Звіти Головної Управи СУА
Дискусія над звітами
3. **Академія - Концерт**
7. Вечірня сесія, продовження дискусії

ТРЕТІЙ ДЕНЬ — 1. ЧЕРВНЯ, ПОНЕДІЛОК:

9. год. Закінчення дискусії
Уділення абсолюторії Головній Управі СУА
Вибір Головної Управи СУА
Плян праці
Резолюції
Закриття Конвенції.

НА МІЖНАРОДНІХ КОНГРЕСАХ

У лютому ц. р. відбувся національний конгрес бельгійських студентів у Бельгії, в якому взяла участь делегація ЦЕСУС-а. Членка делегації Надія Ріпак, студентка соціяльних наук, працювала в комісії реформи навчання. Її пропозицію про допущення дипльомованих у Бельгії студентів-утікачів до праці в бельгійських колоніях, комісія прийняла,

ІЗ ТАНКОВОЇ ЕСТРАДИ

Дня 8. лютого дебютувала перед нашою громадою в Мюнхені молода танечниця Неля Греків. Її навчання пройшло в балетному інституті Брюсселі, у студії „Аполлон" під проводом проф. Заварихіна і в хореографічній школі Мюнхену, якою керує відома в Німеччині Ельза Тальбре. Її виступ знайшов живий відгук, як серед присутніх, так і в нашій пресі.

Видання Союзу Українок Америки - перевидано в електронному форматі в 2012 році. Архів СУА - Ню Йорк, Н.Й. США.

АКАДЕМІЯ - КОНЦЕРТ

ДНЯ 31 ТРАВНЯ, ГОД. 3-та ПОПОЛ.

в Народнім Домі при Мартин вул.

З НАГОДИ Х-тої КОНВЕНЦІЇ СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ в Дітройті

ПРОГРАМА

І. Частина

Американський Гимн

1. Вступне слово, п. Марія Цісарук
2. Український Дівочий Хор "Капеля":
   а. "Святий Боже" — А. Кошиць
   б. "Іже Херувими" — А. Кошиць
   в. "Вулиця" (в'язанка) — Колесса
   сопрано: п. Ельза Вайт
   г. "Romany Life" — V. Herbert
   сольо: п. Ліліян Курилів
   директор: Стефанія Андрусевич Гоменік
   пяністка: п. Оля Дубрівна Соловей
3. Святочний реферат, п. Анастазія Лотоцька
4. Сольоспів: Пані Доня Стефанія Демрай
   а. "Боже, Боже" ..... М. Гайворонський
   б. Як я сой заспівам" ..... М. Гайворонський
   в. Villanelle — Eva Dell'Acqua
   пяпіст: п. Богдан Пюрко
5. Хор ООЧСУ "Сурма", диригент п. Я. Филипів
   а. "Косар" — Людкевич
   б. "Марш з опери Фавст" ..... Ґуно
   в. "Засіяло сонце золоте" — І. Неділський

ПЕРЕРВА

ІІ. Частина

1. "Лісова Пісня", драма феєрія (уривок) Л. Українка, під мистецьким керівництвом арт. п. Кривуцької, за участю:
   п. Катря Кривуцька, п. Павло Биць, п. Ярослав Петращук
2. Малий ансамбль Бандуристів під упр. п. Потапенка

АВТОРСЬКІ ВЕЧОРІ ДОКІЇ ГУМЕННОЇ

Дня 15. березня привітав нашу письменницю Літ. Мистецький Клюб у Дітройті, де вона відчитала свій репортаж „Гуцульський Париж" і два уривки з повісти „Над безоднею". Над її творчістю розгорнулася жива дискусія.

Дня 20. березня влаштував Літ.-Мистецький Клюб у Торонті вечір, для обговорення книжки „Велике Цабе".

МОЛОДА МАЛЯРСЬКА СИЛА

З нагоди річних зборів Федерації Жіночих Клюбів у Филаделфії Пенсилванська Академія Мистецтв влаштувала виставку малярських праць своєї студентки Христини Дохват. Відкриття виставки сполучено з виступом дівочого хору з каледжу СС. Василіянок. Талановитій українці віщують мистецьке майбутнє. Молода Христина віднедавна ілюструє оповідання нашої дитячої сторінки.

При громадській роботі

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Річні Збори Окружної Ради СУА

Дня 1. березня відкрила збори голова п. Іванна Бенцаль, стверджуючи участь делегаток 1, 3, 4 і 8 Відділів у числі 25 членів. На голову зборів вибрано п. Марію Демидчук, на секретарку п. Ольгу Стецьку.

Голова Ради п. Бенцаль зясувала наперед програму Окружної Ради, що обєднує всі Відділи м. Ню Йорку й веде культ.-освітню працю. У світовому часі Окр. Рада перевела Свято Матері та свято О. Кобилянської, брала участь у Міжнародній Жіночій Виставці та в усіх імпрезах Обєднаного Комітету м. Ню Йорку. У своїй праці голова зустрічала велику піддержку в особі містоголови СУА п. Катерини Пелешок. Також серед членок Окр. Ради знаходила зрозуміння і поміч. Тут відмітила жертвенну працю пп. Марії Головей і Ірини Повзанюк, що, не зважаючи на важкі домашні обовязки, не відмовлялись від ніякої роботи.

Слідують звіти містоголови п. Головей і секретарки п. Повзанюк. Звіт касієрки п. Лятушинської подає стан каси на день зборів у сумі 161.08 дол.

Голова контр. комісії и. К. Пелешок подає до відома, що контрольна комісія перевела контролю книг і ствердила, що все було ведене зразково. Підкреслює віддану працю касієрки п. Лятушинської і ставить внесок на уділення абсолюторії.

З черги приступлено до вибору нової управи. На внесок п-і Демидчук збори доручили комісії трьох (пп. Повзанюк, Головей, Ковбасюк) випрацювати склад нової управи, який збори одноголосно одобрили. Це були: п. Іванна Бенцаль, голова; п. Марія Демидчук, містоголова; п. Ольга Стецька, секретарка; п. П. Лятушинська, касієрка; п. Стефанія Ковбасюк, фін. референтка, До контр. комісії у-

вийшли: пп. Пелешок, Головей, Джорджія. П. Лятушинська не прийняла вибору через слабий стан здоровя, а на внесок п. Бенцаль збори вибрали п. Кізиму й кооптували до управи ще пп. Повзанюк, Копчинську і Лятушинську.

Дальшою точкою зборів була співпраця Окр. Ради з Генеральною Федерацією Жіночих Клюбів у Ню Йорку. П. Бенцаль схарактеризувала взаємини, які Окр. Рада вже віддавна навязала з цією могутньою американською організацією. Вони вимагають уваги й певного вкладу праці. Над можливостями співпраці розгорнулася дискусія.

Про підготову до Свята Матері реферувала п. Пелешок. Окр. Рада устійнила день 3-го травня, а що в цьому році припадає 20-ліття голоду на Україні, рішено присвятити його матері-страдниці. До співучасти в святі запрошену балетну школу В. Переяславець, молодечий хор „Думку" та очевидця голоду з рефератом.

При внесках і запитах розвинулась жива виміна думок. Членки висказали повне довіря п. Бенцаль — рішати справи спільно з п. Пелешок, Головей, Демидчук, коли зайде якась нагла потреба, а немає змоги скликати сходин. П. Головей дякує пп. Чарнецькій і Дзюмі, що все достарчили квітів, коли того треба було. П. Демидчук пропонує, щоб запросити п. Марію Туркало з рефератом на свято Матері-страдниці.

На кінці и. Бенцаль подякувала ще раз урядничкам за співпрацю, а п. Демидчук за ведення зборів та прирекла, що не пожаліє ні часу, ні труду у виповнюванні своїх обовязків.

О. Стецька, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Свято Матері

Окружна Рада СУА вже давно задумувала перевести якийсь репрезентативний виступ. Через брак залі не вдалося влаштувати свята героїні, тому й гасло цього святкування включено у свято матері. Свято Матері стало поклоном матері-страдниці і матері-героїні.

Дня 3. травня відкрила свято вступним словом голова СУА п. Олена Лотоцька. Вона вказала на значення цього свята й пригадала, що саме жіноцтво дало перший почин до відзначення роковин великого голоду. Слідувала сценічна картина В. Шпаківської „Мамо, хлібця!", яку виставив драматичний гурток СУМА під керівництвом Ніни Лужницької. У діялогах жінок і дітей змальований жах голоду й переслідування, та центральна проблема пєски — це момент, коли мати виводить дітей до міста й покидає їх там у надії, що їх заберуть до дитячого будинку. Ролю матері відограла майстерно п. Цікало, а поруч неї так само добре сестри Альфавицькі і М. Жубрид. Безпритульних хлопців відограли М. Бачара й О. Лужницький.

Слідуючою точкою був реферат п. Оксани Ґенґало, що дав обширну картину материнського шляху. Доповідиця получила з собою два символи — матері-страдниці й матері-героїні — вказуючи на те, що терпіння й героїчні вчинки тісно вяжуться з собою.

Наша відома скрипачка Оксана Бойко-Сімович виконала з великим чуттям Вєнявського „Легенду", чи мполонила слухачів. Дальші точки — Пуняні-Крайслера „Прилюд," і „Аллегро" та Мусоргського „Гопак" також зібрали бурю оплесків.

Деклямацію поеми Ігора Качуровського про матір виконала зі зрозумінням артистка Клявдія Кемпе-Гош.

Найбільше схвилював присутніх виступ співачки Євгенії Мозгової. Її широке сопрано прекрасно віддало Барвінського „Ой, поля, ви поля" та „Лисенка „Ой чого ти, тополенько!" Дальші пісні, як Гайворонського „Дума" та Степового „За думою дума роєм вилітає" показали інші можливості її голосу, а Глушка „По ліброві вітер віє" завершили цей програмний цикль. Тому й не диво, що співачка додала ще — на настирливе домагання публики — „Україну" пісню власної композиції, що чудово підібрана до можливостей її голосу та „Ой, не світи, місяченьку", відспіване зі справжнім чуттям.

На закінчення слідував уривок із пєси М. Понеділка „Мати на допиті", знов у виконанні драм. гуртка СУМА. Допит матері, яку видав власний її синкомсомолець та пізнання жахливої правди в матері й сина стає осередком цього конфлікту.

У цій пєсі взяли участь Катя Бальцаревич (мати) та Іван Андрієвський (син). Відзначились у своїх ролях Ст. Шеремета, Крочак, Чайка і Ружилович.

Свято закрила голова Окружної Ради п. Анна Сивуляк, вказуючи на значення свята й дякуючи всім виконавцям його.

Фортепіяновий акомпаніямент обох музичних виступів спочивав у руках п. Наталі Котович. Декорацію сцени оформила молода мисткиня Христина Дохват. Уклад програми перевела талановита й заслужена режисерка Ніна Лужницька.

ДІТРОЙТ, МИШ.

Українські Злучені Жіночі Організації Дітройту, Гемтремку й околиці відсвяткували 35-ті роковини своєї діяльности величавим ювілейним концертом дня 8. лютого ц. р. в Українськім Народнім Домі. Численна публика виповнила велику залю, п. Ольга Дубрівна-Соловій започаткувала концерт американським гимном. Свято відкрила заступниця голови п. Катерина Хомяк і завізвала присутніх, щоби повстанням із місць ушанували память усіх членок, що відійшли на протязі 35 літ. Хор ООЧСУ під керівництвом п. Ярослава Филипова відспівав низку нових пісень, а публика рясними оплесками нагородила їх. Дует наймолодших співаків Галини й Яреми Цісаруків випав гарно. Сольоспіви п. Стефанії Цимбаліст і п. Дмитра Атаманця при супроводі фортепіяну Галі Цимбаліст-Мічель публика нагородила довгими оплесками. Звіт із діяльности здала п. Ірина Козаченко. Подала короткий розвій жіночих організацій від 1918 до

Видання Союзу Українок Америки - перевидано в електронному форматі в 2012 році. Архів СУА - Ню Йорк, Н.Й. США.

1953 р. Впродовж 35-літньої діяльности жертвовано понад 200 тисяч долярів на народні потреби місцеві й рідного краю. Радна Дітройту п. Маруся Бек у своєму рефераті навела ті всі причини, що започаткували український жіночий рух в Америці. Шановна бесідниця сказала, що зрив українського народу до свого державного життя на рідних землях спонукав українське жіноцтво в Америці творити свої організації та по своїй можности помагати розвиткові місцевого і загального українського національного життя. Згадала перших піонірок жіночого руху, які започаткували організаційну працю на рідних землях і в Америці. Реферату цього публика слухала з надзвичайною увагою. Артистка-рецитаторка Катерина Кривуцька деклямувала поему Т. Шевченка „Катерину" з тонким і глибоким відчуттям. Артист-соліст І. Зайферт відспівав гарно кілька пісень і арію з опери „Тоска" при акомпаніяменті п. Ольги Дубрівної-Соловій. Збірку проголосила п. К. Хомяк і візвала присутніх до щедрих датків, тому що цілий дохід із концерту призначений на видання історії 35-літньої праці українського жіноцтва Дітройту, Гемтремку й околиці. Секретарка відчитала надіслані привіти від голови СФУЖО п. Олени Кисілевської, п. Ірини Павликовської, окрім цього були ще привіти від Українського Лікарського Т-ва в Дітройті, Української Гетьманської Організації в Америці, Організації Жінок Канади ім. Ольги Басараб, пароха православної церкви св. Покрови о. Ф. Білецького. На закінчення програми п. Стефанія Квятковська згадала про велику працю старших іміґранток і взивала нових, щоби вступали в жіночі організації та спільними силами причинялись до їх розвою. — Національним гимном закінчено свято. Чистого доходу було 1,014 дол. На це зложилася збірка на салі 488 долярів, а решту дали оголошення і побажання до концертової програми. Завдяки невтомній праці п. Катерини Хомяк, п. Ірини Козаченко й інших Комітетових, ювілей мав повний моральний і матеріяльний успіх.

Всім виконавцям програми, за прислані привіти й побажання, як також жертводавцям щиро дякує Ювілейний Комітет.

Секретарка Зл. Укр. Жін. Організацій в Дітройті

ТРЕНТОН, Н. ДЖ.

Виставка українського народнього мистецтва

Заходом 11. Відділу СУА та місцевого коша пластунок влаштовано в Трентоні в днях 15.–27. березня 1953 виставку українського народнього мистецтва.

Виставка відбулась у міській бібліотеці Чарлс Скелтон, Відділ Вільної Публичної Бібліотеки при Савт Брод ст. Виставку попередили оголошення в місцевій англомовній пресі та в українських щоденниках „Свободі" й „Америці".

Гарно зладжена програмка (до речі наслідування Міжнар. Жіночої Виставки в Ню Йорку) із мапкою України та деякими важливими інформаціями про Україну та її мистецтво, містила теж програму виставки та її святочного відкриття, на яке до просторої залі бібліотеки прибуло понад 100 осіб. Між запрошеними гостями були: п. О. Лотоцька, голова СУА, п. Дональд Конноли, майор міста, п. Чарлс Говелл, Конґресмен Н. Дж., п. Луіс Лінк — директор бібліотеки та о. Атаманюки, парох і сотрудник української католицької церкви та о. Запаринюк, парох православної церкви. Перед програмою відкриття пл. юначка З. Ковшевич відспівала своїм солов'їним голоском американський гимн. Мистецьку частину започаткував український хор молитвою „Отченаш" зі сольоспівом п. Хабурського, під дириґентурою п. Івана Бігуна. Відтак виступили по черзі з привітами о. Атаманюк, конґресмен Д. Говелл, п. Л. Лінк, п. О. Лотоцька, яка крім привіту дала коротку характеристику українського мистецтва та вручила двом вище згаданим панам Спирит оф Флейм Л. Українки. З черги слідувала мистецька програма. П. В. Цебенко — сопран при акомпаніяменті свого чоловіка проф. Цебенка відспівала дві пісоньки: „Ой на гору козак воду носить" та „Утоптала стежечку через яр" — обі музика Лисенка. Своїм чудовим голосом підбила серця присутніх. Дальше виступили бандуристи п. Ганушевський, п. Л. Лампіка та п. Юркевич.

Із вечора казок у Рочестері. Світлина з казки „Кінська голова". Ролю дідової дочки грає Ніза Коцик

На закінчення мистецької програми хор відспівав „Почаївську Божу Матір", із сольоспівом відомого п. І. Самокішина, та „Засяло сонце золоте".

У своєму кінцевому слові, голова місцев. Відділу п. А. Бойцун подякувала щиро гостям та виконавцям програми за їхній труд та вручила панам Говелові і Лінкові цінну книжку в англ. мові: „Юкрейн енд гер піпл".

Багато труду вимагала підготовка виставки. Львину частину експонатів випозичив Відділ у Централі СУА у Филаделфії; килими, вишивки, кераміку, гуцульські вироби та народні стро. Ці останні, виставлені на манекінах, притягали око кожного відвідувача.

Меншу частину експонатів придбано приватно від поодиноких пань міста Трентону, за що їм велике спасибіг від управи Відділу СУА. Збіркою займалася п. Стефанія Геш, що вимагало багато труду та зусилля.

Мистецьким оформленням виставки займалася звязкова юначок п. Я. Лобка, та п. Л. Сердюк, які справді гарно прибрали величезну залю, де все губилося, та треба було положити багато труду, щоб виставка робила добре враження. Немало труду положили теж інші членки, пп. Н. Самокішин, Л. Ґоянюк, О. Бовванко, М. Лампіка та К. Ковшевич.

Впродовж двох тижнів виставка була отворена для публики від 2 попол. до 9 веч. В цьому часі пластунки відбували дижури та обясняли відвідувачам поодинокі кутки та предмети.

Варто зазначити, що виконували свій обовязок точно й солідно, за що їм правдиве признання.

Крім мистецьких експонатів прибрано стіл із пропагандивними виданнями в англ. мові та ілюстраціями української літератури, малярства, різьбарства, архітектури та народньої творчости.

Для гостей була приготовлена книжка, де вони складали свої підписи та завваги. Ці завваги в самих суперлятивах хай будуть скромною нагородою за жертвенну працю всім тим, що чимнебудь причинилися до влаштування цієї позитивної та корисної імпрези на тлі розсвареного Трентону. **Союзяика**

МІННЕАПОЛІС, МІНН.

Річні збори 16 Відділу СУА

Дня 29. березня в залі Української Домівки відкрила річні збори голова п. Мирослава Петришак. Присутніх було 20 жінок.

Прийнявши порядок, п. голова приступила до свого звіту. Вона дала широкий огляд нашої праці в Міннеаполіс. Хоча вона не була надто велика, проте ми старались зробити все, що було в нашій силі. Слідували звіти членок управи. Зацікавив усіх звіт фінансової секретарки п. Галини Мацьо, яка дала перегляд приходів і розходів Відділу за цілий рік. Також п. Олена Бенцаль-Карпяк, як імпрезова референтка, вложила багато труду в улаштування дитячих імпрез. На кінець звітувала голова контрольної комісії п. Марія Кукуруза, яка перевела контролю та запропонувала уділити абсолюторію уступаючій управі. Голова і членки управи подякували присутнім, а потім приступлено до вибору президії та нової управи.

Провід зборів доручено п. Марії Кукурузі, а секретарство п. Катрусі Гуцал. Нову управу вибрано одноголосно, як слідує:

Пп. Олена Бенцаль-Карпяк, голова; Марія Гнойова, містоголова; Лідія Козак, секретарка; Галина Мацьо, фін. секретарка і скарбник; Олена Романовська, орг. референтка. Господарську референтуру обняли пп. Нуся Крамарчук, Анна Підгайна, Марія Гусак, суспільну пп. Галина Свінціцька, Анна Машталір, Марія Мандибур. До контр. комісії увійшли пп.: Марія Вамірян, Марія Папіж і Марія Іванюк.

По закінченні вибору відчитано присутнім обіжник Гол. Управи про підготову до 10 Конвенції СУА. Потім голова п. О. Бенцаль - Карпяк подякувала зборам за вибір. Відспіванням національного гимну закінчено збори. Лідія Козак, секр.

ШИКАҐО, ІЛЛ.

Виступ 22 Відділу СУА в Museum of Science and Industry в Шикаґо

„Museum of Science and Industry" щороку влаштовує величаву імпрезу т. зв. „Різдво кругом світу".

Імпреза полягає на тому, що різні національні групи, які живуть у Шикаґо дістають у музею до своєї розпорядимости один день і в тому дні відносна група дає показ своїх різдвяних звичаїв, національного строю та варить свої національні страви (які пізніш у буфетовій залі публика купує).

Крім того всі національні групи, які виступають у Музею, прибирають свою ялинку.

Вже від кількох літ українська група в Шикаґо має призначений день на своє Різдво, а побіч ялинок різних національностей стоїть і українська ялинка. 22 Відділ СУА в Шикаґо вже другий рік бере участь у тій імпрезі й дає змогу різнонаціональній публиці пізнати українські звичаї, українську національну ношу та українське мистецтво.

Цього року „Різдво кругом світу" зачалось виступом української групи дня 29. листопада. Від 9-ої год. ранку членки 22-го Відділу СУА в Шикаґо взялись енергійно до праці в кухні і під умілим проводом п. Ванджури приготовили українські традиційні святвечірні страви, а саме: борщ, вареники, голубці та кутю. Довга черга людей перед буфетом була найкращим доказом того, що страви були знамениті.

О 7-ій годині вечором зачалася вистава. Сцена представляла українську хату в полтавському стилі із столом, накритим до свят-вечері. На тлі тієї декорації відограно сценку пера Р. Завадовича „Свят-вечір на Україні" На закінчення хор СУМА під керівництвом п. Яримовича відспівав кілька коляд. Пізніше виступила балетна група п. Осовського, яка виконала по-мистецьки кілька українських національних танків. Слідуючою точкою був показ української народньої ноші, який публика повітала грімкими оплесками та захопленням. Згуртовані на сцені модельки творили справді гарну, живописну картину.

По показі ноші, хор „Сурма" під дириґентурою п. проф. Плешкевича відспівав кілька народніх пісень. Треба ще додати, що цілий той день ходила по музею модель ка в українському національному строю (полтавський), який загально дуже подобався. Той стрій подарував музеєві 22 Відділ СУА в Шикаґо.

Підсумовуючи все, треба признати, що імпреза була вдалою і зробила корисне враження на публиці, за що належиться щира подяка всім виконавцям програми, членам Організаційного Комітету, а особливо пп. А. Федуняк, О. Заброцькій та Ракуш, які доложили всіх зусиль, щоб імпреза випала якнайкраще.

Ю. Н.

Видання Союзу Українок Америки - перевидано в електронному форматі в 2012 році. Архів СУА - Нью Йорк, Н.Й. США.

НЮАРК, Н. ДЖ.

Свято Матері

Дня 3. травня 28 Відділ СУА зібрав членок і гостей у залі Народнього Дому. На сцені великі китиці бузку, а зверху напис: „Найкраще в світі слово: мама".

Свято починається деклямаціями дітей, які стоять на сцені з кошиками малих китиць, що їх після деклямацій роздають по залі мамам. Доповідь про страждання матері-українки під комуністичною владою виголосила п. О. Трофимовська, звертаючи особливу увагу на трагедію селянки під час штучного голоду 1932-33 років, що його заподіяли большевики.

Відповідно цій темі проспівав жіночий хор СУМА під керівництвом Романа Набережного кілька пісень. З поеми Марка Боєслава „Мати" артист Юрій Кононів переробив інсценізацію, що зробила на глядачів велике враження. Піднесенню твору на вищий щабель допомогла гра професійних артисток Іванни Кононів та Валі Олесницької, внучки відомої артистки Борисоглібської. У пєсі приймали участь Б. Тарнавська, С. Дзера, Л. Карпа, Х. Будник, Ю. Кононів, Банах і Тимченко. Акомпаніювала на цитрі двом дівчаткам співачкам п. К. Банас. Конферанс провадила п. І. Кононів, на ній же лежала художня частина свята, яку вона зорганізувала помистецьки.

Неменш добре враження робила організація господарської частини. Я, як прибула з іншого міста, чекала деякий час у сумежній кімнаті й бачила всю дружню, підготовну роботу. Для присутніх матерей із дітьми та інших готовили підвечірок. По святі запросили всіх до перекуски, що складалась із домашнього печива, чаю та кави.

В усьому святі видна була робота голови п. Настюк та секретарки п. Олени Гординської.

Останнім промовляв п. Каськів, який пригадав, що 60 років тому української імігрантки не поважали та як тепер. В роботі вона не була нарівні з мужчинами і „дня матері" не влаштовували, але ті матері зуміли виховати таких українців та українок, що не втратили національної свідомости, зуміли обєднатися, побудувати свої церкви, народні доми, зорганізувати національні обєднання, в тому числі й Союз Українок, якому й побажав дальших успіхів.

Олена Кононенко

Іванна Чорнобривець

Страшна весна

Над розлогими просторами Великої України линув знаменний рік Божий 1933.

Весна. Блакить неба відбирала очі. Сліпуче сонце теплими променями ласкаво цілувало холодну і вологу землю. На горбках пробивалась густа щетина зелені, а в низинах рябіли ще латки брудно-сірого снігу. Дзвінкі весняні струмочки хвилястими ярочками стікали в каламутні рівчаки. Прозорі бризки води діямантовими кульками переливались на сонці. Сірими трикутниками вертались із вирію гуси і глухо ґелґотали вгорі. Земля парувала.

* * *

— Ех, сіяти пора, чую — гуси прилетіли, жайворонок у небі заливається... ледве злізаючи з печі говорив ввесь опухлий від голоду дід Панас. Син його Іван мовчки сидів на лаві, сумно схиливши над столом голову. Невістка Одарка біля порога скребла на юшку кормові кінські буряки. Стогнала на лежанці, загубивши свідомість у тифозній аґонії, Настя, найстарша Іванова дочка, років чотирнадцяти. Малята: Семен і Маринка сиділи на „полу", обгорнувшись кожухом. Дівчинка скиглила і просила „папки", а хлопчик без кінця благальним голосом повторював: „Мамуню, соли дайте... хоч маленьку грудочку... соли, мамо, дайте соли..."

Мати витягла з запічка торбинку з рештками соли, вибрала найменший шматочок і подала хлопцеві. По черзі діти смоктали солоний камінчик, як незвичайний цукерок, потім вилазили з кубла напитись. Непропорційно великі дитячі животи ще більше заокруглювались від випитої води, а ніжки, як соломинка тоненькі, кривились дугами.

Дорослі мовчали, зайняті своїми глибокими думами. Тривожний неспокій і турботи про хліб кожному роздирали душу. Знесилена корчами шлунку Настя нарешті задрімала. Стихли діти. Знов зловіща тиша, так ніби з хати щойно винесли покійника.

* *

Вечоріло. Надворі хтось двічі цокнув клямкою хвіртки. Далі почулось гупання ніг і в хату увійшов розсильний сільради. Він витяг із полинялої парусинової течки папірчик і поклав на стіл перед господарем.

— Ще сто пудів пшениці мусиш, Іване, віддати в хлібоздачу, інакше тебе з родиною викинуть геть із хати, а будеш чинити опір — зашлють.

— Сто пудів? — із жахом прошепотіла Одарка, безнадійно хитаючи головою.

— Сто пудів?! Сто пудів?! — шамкав беззубий дід, бючи себе в груди старечими кулаками.

— Сто пудів?! — як опарений зіскочив із місця Іван. — Он, дівчина „доходить", крихти хліба немає їй дати. Сина Павла тиждень тому віднесли на цвинтар... помер бідолаха теж із голоду. Тато пухлі, туди ж дивляться, а малі он сіль смокчуть... Усе ж віддав, усе чисто: коня, корову, свиню; курки в подвірі не знайдуть. До зернини всі засіки повимітали, так ще і ще давай!

— Казали, що закопано в тебе хліб, буде комісія шукати, як найдуть! О!... — здвигнув плечима, розвів руками і поспішно вийшов, щоб далі розносити такі загрожувальні повістки.

* * *

Одарка, схилившись на одвірок, плакала безутішними сльозами. Дід вогненним поглядом водив по хаті і дрижачим голосом гаряче доводив:

— Сто пудів! А звідки їх

узяти? Ось сіяти ні зернини немає, не кажу вже з'їсти... А сіяти оце ж зараз золота пора.

— Чую, жайворонок у небі заливається, на поле кличе... Гуси вже прилетіли... Та оце ж поки вогкенька земля, треба спішити зерно в неї вкинути, а в колгоспі ще, либонь, ремонент направляють... Коли ж то діло буде? Земля пересохне... А їм готовенької пшенички давай... Оті кремлівські харцизяки, бач, булочку хочуть їсти? Гей, Мати Божа, зглянься над нами!

І зайшовся знов страшним кашлем, так що сопілки на всі лади грали йому в грудях...

Трохи перегодом витяг із-під лави онучі і з трудом почав взувати налиті, пухлі ноги у старі, підкривлені повстянки. Халяви були вже за вузькі; їх треба було розпороти.

Вбрав дід Панас кожух, а він став йому такий заширокий, що висів на плечах, як на палиці. Тепла ватяна вушанка, натягнена на брови, наполовину затуляла й очі.

Підперезала його Одарка сукняним поясом, у руки взяв дід свій костур, що стояв у рогачах та й почвалав із дому.

— Куди ж ви, тату? — обізвався з порога Іван. — Та ви ж слабі, впадете десь на дорозі!

— Полізу потихеньку, хоч на нивку свою подивлюся, — з трудом вимовляв кожне слово дід. — Пах весняного лану мені дух забиває, не можу лежати на печі... Сіяти пора, пора...

Вернувся в хату Іван і до жінки:

— Найди мені торбу, вкинь туди пару білля. Задумав я, заки ще зовсім не спух, на Донбас пробратись. Кажуть люди — у шахту легко можна найнятись. Під землю, чув я, всіх, хто б не зголосився, охоче приймають. Там і хліб на пайок дають, олію, цукор, картоплю... Старатимусь якнайскорше вас туди забрати...

І тої ж ночі зник Іван із села, шукати „під землею" рятунку від голоду для себе і своєї родини. А дід Панас не вернувся на ніч...

* * *

Другого ранку шукала Одарка попід тинами та на смітнику жагучої кропиви на юшку. Буряки і кропива — вже нудило її, як згадувала про ту страву.

Семен і Маринка старанно вигрібали в садку з-під торішнього листя гнилі лежанки-грушки та кісточки з тогідніх слив і вишень. Щасливі своєю знахідкою, розбивали цеглинками і жадібно їли напів-трухлі зернятка. Земля і цегляний порох хрустіли їм на зубах.

Знала Одарка, що листя з „кваску" ще рано шукати, але так ще хотілось чогось кисленького, хоч пагонців, бодай де вщипнути!

— Це б огірочок солоний здався, або капустка квашена з гріночкою!

Шукаючи зілля, дійшла Одарка до криниці, що в леваді, й згадала. У молодої вдовиці, куми Хведори, на погрібнику між лопухами того року бачила дикий щавель.

Переступила через перелаз з городу. Куми не видно.

— Либонь уже з тиждень ні її, ні хрещеників своїх не бачила...

Стала, послухала. Пустка кругом, і по цей, і по той бік вулиці. Нікогісько ніде. Он аж там димиться з бовдуря, та ось тут через пяту хату. Так ото зрідка лишилось сусідів. А інші? Вимерли, або покидали свої голодні, непривітні хати й пішли світ-заочі.

Десь у протилежному кутку села хрипло, протяжно вив пес.

— Навмируще... — сказала собі тихенько Одарка. — То ж тобі люди, як мухи, з голоду падають. Поздихали коти, собаки... Тільки щурів, як на погибіль розвелася страшна сила.

* * *

У Хведориному садку пронизливо кричав одуд. Одарка кинула сухий дрючок вгору, щоб зігнати недоброго віщуна. Птах перелякано шурхнув і перелетів на стару яблуню. Через хвилину, умостившись зручно, ще з більшим завзяттям головно пророкував: „Худо тут, худо тут, худо тут!"

З городу вікно в хатині було запнене спідницею. Двері засувом замкнені, віконниці позачинювані. Постукала Одарка тихо. Ще раз — ніхто не відчиняв. Тоді вона відхилила трохи віконницю і тихенько пошкрябала скло, щоб дітей не побудити.

— Хведоро, кумасю, ти ще й досі спиш?

Раптом почула, як босі ноги заляпали по голій долівці. Кума впустила Одарку до хати.

— Що це ти в кожусі? Збираєшся куди? — спитала гостя.

— Так збираюся — силкуючись усміхнутись, якось дивно відповіла Хведора.

— А діти ж де?.. Ще сплять? — заглянула на піч Хведора.

— Тсс-с-с... — приложила пальці до губів Хведора.

Тоді й сама стала пильно заглядати на піч, під лаву, в кути, ловлячи повітря руками так, як се роблять сліпі чогось шукаючи.

Не найшовши нічого, Хведора впала на долівку й тяжко заридала. Опісля рвучко випросталась серед хати, підняла до гори обидві руки і розпачливо питала розтягаючи останні слова:

— Де мої ді-ти?.. Де мої діти?.. Та де ж во-ни? — і страшно зареготала...

Тоді витріщила великі очі і не моргаючи повіками, маленькими кроками наближалась до Одарки. Поли кожуха розійшлися. Була зовсім гола. Чорні довгі пасма скуйовдженого волосся прикривали живіт і груди.

Перелякана Одарка встала з лави і, задкуючи потихеньку, відступала до дверей.

— Ні!.. — як яструб кинулась до неї Хведора. — Ти не вийдеш звідси!!. Шукай мої діти!.. — суворо наказала та. Потім сильно вхопила тремтячу Одарку за руку і потягла до колиски. В колисці лежав рубель і качалка.

(Докінчення буде)

У книжці Олени Звичайної „Миргородський Ярмарок" — змальована весна 1933 р. на Україні. — Ціна 60¢. Замовляти в Централі СУА.

Видання Союзу Українок Америки - перевидано в електронному форматі в 2012 році. Архів СУА - Нью Йорк, Н.Й. США.

ІЗ ДИТЯЧИХ ВИДАНЬ

Український декляматор для дітей і молоді. Зібрала С. Нагірна. Накладом Українського Народнього Фонду. Ню Йорк 1952. Обкладинка П. Холодного. Стор. 64.

У передмові до цієї малої книжечки зясована спонука, що довела до цього видання: дбайливість за нашу дітвору і молодь. Відсутність українських шкіл по всіх наших поселеннях, та брак відповідних підручників у доповняльних школах, казали подбати про збірник, що дав би перегляд кращих творів українських поетів. Бо на рідних землях ворог старається всіми силами „спотворити, вбити душу народу нашого, створивши з нього інтернаціонального робота-раба, без обличчя, думки й чуття". Тому мусимо тут узброїти молодь в ідеали, що „відзеркалюють зміст душі народньої, її прагнення політичні і погляди моральні".

Впорядчиця збірки — довголітній педагог і музика — зуміла підобрати те, що промовляє до юних сердець. У першій частині, що містить поезії для малих дітей, є звучні, простенькі вірші, що змальовують красу України, її обрядів та вщіплюють у душі дітей патріотичні почування. Друга частина книжки, поезії для молоді, значно обширніша. Тут найбільш відомі твори наших клясиків — Шевченка, Франка й Лесі Українки, тут популярні вірші Олеся, Чупринки й Лепкого. Є заступлені й новіші поети, як В. Янів, Б. Кравців, І. Наріжна й О. Теліга.

Книжечка видана дбайливо й чепурно. Завдяки великому накладові вона широко розійшлася і почасти вже своє призначення сповнила. Та зостається ще побажання до батьків, щоб книжечку з дітьми не тільки читали, але й зміст її **вивчали.** Щойно тоді буде осягнена задумана мета. **Л. Б.**

Про літні радощі розказує дітям збірник „Літо". Ціна 70¢. Замовляти в Централі СУА.

ВІСТІ КОМІТЕТУ „МАТИ Й ДИТИНА"

Садки і школи в Німеччині

Із звіту Обєднання Українських Жінок у Мюнхені, що наспів недавно, просвічує як головна напрямна — збереження нашої дітвори. Тому й делегатури ОУЖ заходяться коло основин і ведення садків та шкіл. Труднощі в цих починах великі. У деяких таборах немає приміщення, у других знов учительської сили. Для садку потрібне устаткування, а для школи підручники. Та все це не сміє заважити у праці над дітворою. Всіми силами треба змагати до того, щоб кинути зерно пізнання у їхні душі.

Заходами ОУЖ постало вже пять навчальних станиць. Садки працюють кожного дня, школи тільки в суботу, у вакаційній порі збиратимуться частіше. І хоч приміщення вбоге, устаткування недостатнє — треба сказати, що дітвора горнеться до свого. Відчуває немов інстинктом, що тут її справжній провід. Зворушливе те, як діти старають себе випереджувати в знанні української історії чи інших відомостей про Україну.

Подаємо перегляд цих станиць:

1. **Мюнхен-місто** — садок 30 дітей, школа 40 дітей, 2 учительські сили, голова делегатури п. Іванна Гинилевич.

2. **Мюнхен-Мозах** — садок 24 дітей, школа 16 дітей, 2 учительські сили, голова делегатури п. Євдокія Лисько.

3. **Мюнхен - Людвіґсфельд** — садок 55 дітей, школа 50 дітей, 2 учительські сили, голова делегатури п. Марія Тріска.

4. **Авґсбурґ** — школа 19 дітей, одна учительська сила, голова делегатури п. Єлисавета Жук.

5. **Шонґав** — садок 16 дітей, школа 16 дітей, дві учительські сили, голова делегатури п. Люба Матвієйко.

Деякі садки й школи розпочались уже давніше і знаємо їх із дитячих імпрез (Мюнхен-місто, Мюнхен-Мозах), а деякі, як Мюнхен-Людвіґсфельд, тільки що започатковані. Дбання про ці станиці являється великим обтяженням для ОУЖ, що мусить памятати про оплату вчителів, шкільні підручники, а дуже часто й комірне, бо рідко приміщення на школу дарове. Делегатура в Мюнхен-Мозах знайшла собі вже „опікуна" в 22 Відділі СУА в Шикаго, Ілл., (п. Д. Бурштинська), що присилає щомісяця 10 дол. на оплату вчительських сил і шкільного приладдя. Та другі більші школи ще такої опіки не мають. Українська радіопередача під керівництвом Р. Завадовича переслала для школи в Мюнхені-місті 22 дол., які й призначено на „писанку", що відбулася дня 2. травня ц. р. Дальші посилки радіопередачі пішли для інших шкіл і садків. Свячене дуже побажане й делегатури вдячні за цей прояв дбайливости. Та куди важніше — постійна, хоч би й скромна опіка, що вможливлює тривалу працю для нашої дітвори. Ось найближче завдання для наших Комітетів „Мати й Дитина"!

ІЗ ВЕЧОРА КАЗОК В РОЧЕСТЕРІ

(Докінчення зі стор. 14)

характеру казок — велике позитивне виховне значення цієї імпрези. В серця дітей підсвідомо вщіплюється любов до свого рідного. І хоч чужинні вистави багатші своїми яркими ефектами й технічними засобами — то з огляду на їхню поверховність мусять уступити цій, хоч може зовнішньо і дуже скромній, постановці.

Паням Анастазії Смеречинській, Ірині Костинюк, Людмилі Демиденко, Мирославі Приймак, Анні Ейні та іншим, що допомагали у поставі казок, щира подяка за їхній труд від батьків і дітей.

А до 47 Відділу СУА в Рочестері настирливе жадання від усіх дітей: „Коли буде черговий вечір казок? **М. К.**

SPIRIT of FLAME

A COLLECTION OF THE WORKS OF

LESYA UKRAINKA

Translated by Percival Cundy
Foreword by Clarence A. Manning

Ціна книжки $5.00

Замовлення приймає

Ukrainian National Women's League of America, Inc.

909. N. Franklin St. Phila. 23, Pa.

ЗБІРНИКИ ДЛЯ ДОШКІЛЛЯ ТА ПЕРШИХ КЛЯС ШКОЛИ

Весна ..... 50 ц.
Літо ..... 70 ц.
Осінь ..... 70 ц.
Зима ..... 50 ц.

Казки, віршики, інсценівки, гри упорядкувала Марія Юркевич

Замовляти в ЦЕНТРАЛІ СУА

Вже появились казочки й віршики з „Нашого Життя'

СОНЯШНІ ДНІ

Упорядкувала Марія Юркевич
Ціна 30 центів

Замовляти в Централі СУА

Вже вийшла з друку ілюстрована збірка віршів К. Перелісної

Для малят – про звірят

Ілюстрації Слави Сурмач
Ціна 60 центів

Замовляти в Централі СУА
909. N. Franklin St. Phila. 23, Pa.

MA 7-1320 LO 3-9910

THERE IS

A DIFFERENCE IN FUNERAL SERVICE

Established 1920

NASEVICH FUNERAL HOME

MRS. MICHAEL F. NASEVICH
MICHAEL E. NASEVICH

SURPASSING SERVICE
Air Conditioned for your comfort
No deserving Poor Refused

N. E. COR. FRANKLIN & BROWN STS.

PHILADELPHIA 23, PA.

УКРАЇНКИ В КАНАДІ, АМЕРИЦІ Й ІНШИХ КРАЇНАХ СВІТУ!

Читайте і передплачуйте одинокий жіночий журнал у Канаді „ЖІНОЧИЙ СВІТ", який видає кожного місяця Організація Українок Канади ім. Ольги Басарабової.

„ЖІНОЧИЙ СВІТ" охоплює собою всі ділянки суспільного життя, цікаві для українського жіноцтва. В ньому знайдете статті на теми: культурно-освітні, виховні, організаційні, господарські й ін. Є в ньому і зразки укр. літератури та поезії. **„ЖІНОЧИЙ СВІТ"** дає також поради українським жінкам із різних ділянок життя. Для дітей є окрема частина — т. зв. „ДИТЯЧИЙ СВІТ", в якій, крім листа до діточок від редакторки, є цікаві оповідання та гарні віршики. Журнал багато ілюстрований. **Річна передплата в Канаді й Америці $2.50. В інших країнах $3.00.**

Висилайте вашу передплату на адресу:

WOMAN'S WORLD

P. O. Box 3093 — Winnipeg, Man., Canada

Phone ST 4-2056

МАРІЯ ГОЛОВАТА, властителька ОДИНОКОГО УКРАЇНСЬКОГО СКЛЕПУ

де можна набути: меблі до спальні, їдальні, кухні й гостинної; машини до прання; газові й електричні печі; G.E. холодільні (рефриджерейтор) і інші речі до окраси Вашого дому, а також телевізійні і радіо апарати найкращих фірм.

ЦІНИ ПРИСТУПНІ І НА ДОГІДНІ ЛЕГКІ СПЛАТИ

Склеп відкритий кожного дня від 9 ранку до 9 вечора
Вівторок і четвер від 9 ранку до 6 вечора

MARIA HOLOWATY

329 W. GIRARD AVENUE PHILADELPHIA 23, PA.

Printed by "AMERICA", 817 N. Franklin St., Philadelphia 23, Pa.

Видання Союзу Українок Америки. Перевидано в електронному форматі в 2015 році. Архів США, Нью-Йорк, Нью, США.